

ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ МИХАЙЛА МАКСИМОВИЧА

Серія: Бібліографія вчених України

Випуск 8

**ІЩЕНКО
МИКОЛА ПАВЛОВИЧ**

**доктор філософських наук, професор,
заслужений працівник освіти України**

*До 70-річчя від дня народження та 45-річчя науково-
дослідницької діяльності*

Біобібліографічний покажчик

**Черкаси
2016**

УДК 016 : 378 (477.46)
ББК 91.9 : 74.483+74.483 (4Укр–4Чек)я–1
І–98

Рецензенти:

академік Національної академії педагогічних наук України,
доктор психологічних наук, професор,
завідувач кафедри психології Черкаського національного університету ім.
Б. Хмельницького
Т. С. Яценко

доктор історичних наук, професор,
проректор Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького
С. В. Корновенко

Науковий редактор:

член-кореспондент Національної академії наук України,
доктор філософських наук, професор,
завідувач відділу теорії та історії політичної науки Інституту політичних і
етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України
М. І. Михальченко

І-98 **Іщенко Микола Павлович:** доктор філософських наук, професор :
біобібліографічний покажчик / уклад.: Т. І. Іщенко, В. О. Кіреєва,
Л. Г. Лисиця ; авт. вступ. сл.: Г. М. Голиш, А. Є. Конверський. – Черкаси :
Бізнес інноваційний центр ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – 116 с.

ISBN 978-966-353-429-9

У покажчику із серії «Бібліографія вчених України» представлено відомості про життя та науково-педагогічну діяльність відомого українського вченого-філософа, політолога, доктора філософських наук, професора кафедри державного управління і соціально-політичних наук Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Подано вичерпний перелік його наукових праць. Покажчик приурочено до 70-річчя від дня народження та 45-річчя науково-дослідницької діяльності званого вченого.

Для науковців, учених, викладачів, студентів, магістрантів і фахівців у галузі філософських, соціально-політичних наук та державного управління.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського
національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 6 від 28 квітня 2016 року)*

УДК 016 : 378 (477.46)
ББК 91.9 : 74.483+74.483 (4Укр–4Чек)я–1

ISBN 978-966-353-429-9

© Іщенко М. П., 2016
© ЧНУ ім. Б. Хмельницького

**Іщенко Микола Павлович,
доктор філософських наук, професор,
академік Української академії політичних наук,
заслужений працівник освіти України, професор кафедри
державного управління і соціально-політичних наук
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького**

ВІД УКЛАДАЧІВ

Біобібліографічний покажчик «Іщенко Микола Павлович, доктор філософських наук, професор» підготовлено до друку з нагоди його семидесятирічного ювілею та сорокап'ятиріччя науково-дослідницької діяльності і виходить у серії «Бібліографія вчених України».

Покажчик відображає науковий доробок професора М. П. Іщенка у науково-дослідницькій та науково-педагогічній діяльності, досягнення й відкриття вченого в галузі філософських і соціально-політичних наук.

Матеріал довідника групується в наступних розділах:

- Феномен професора М. Іщенка в житті й науці.
- Творчий шлях Іщенка Миколи Павловича.
- Основні дати життя і діяльності М. П. Іщенка.
- Матеріали про М. П. Іщенка.
- Наукова школа філософії гуманізму і демократії професора М. П. Іщенка.
- Основні курси, які викладаються вченим.
- Наукове керівництво.
- Хронологічний покажчик друкованих праць.
- Автореферати дисертацій, захищених при опонуванні М. Іщенка.
- Відгуки М. Іщенка на автореферати захищених дисертацій.
- Доповіді і виступи.
- Видання за редакцією М. П. Іщенка.
- Видання за рецензуванням М. П. Іщенка.
- Іменний покажчик авторів та співавторів.
- Список умовних скорочень.

У межах окремого року матеріал розміщено в алфавітному порядку. Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено у

відповідності з Державними стандартами України : ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи», ДСТУ 3582-97 «Інформація і документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила».

Висловлюємо вдячність Миколі Павловичу за надання списку друкованих праць. Сподіваємося, що це видання зацікавить науковців, викладачів, студентів та магістрантів, всіх небайдужих до проблем і досягнень філософської, соціально-політичної наук та науки публічного і державного управління в Україні.

ФЕНОМЕН ПРОФЕСОРА М. ІЩЕНКА В ЖИТТІ Й НАУЦІ

*Сенс має лише життя, прожите заради інших.
А. Ейнштейн*

Майбутній професор філософії прийшов у цей прекрасний, величний світ під завісу травня непростого, першого повоєнного року. Його маленькою батьківщиною було с. Верхня Згар, що на Драбівщині, де до кінця 1940-х років діяла садово-городня дослідна станція, буяв розкішний сад. Тут велася селекційно-дослідницька робота під орудою досвідченого садівника, діда ювіляра, Омеляна Йосиповича Ждана, який підтримував зв'язки із самим І. В. Мічуріним!

Микола зростав і виховувався в сім'ї службовців, де панував культ праці, освіченості й найвищих людських чеснот. Його батько, Павло Михайлович – кадровий офіцер-орденоносець, комбат-артилерист, пройшов усіма пекельними колами фронтів Другої світової війни. Мати, Антоніна Омелянівна, мала середню медичну освіту (незакінчену через війну). Рідні Миколи щиро раділи його успіхам у шкільному навчанні. А здобувати загальну освіту йому довелося в місцевій восьмирічці, Золотоніській школі № 4 та Драбівській № 2. Спеціальну середню освіту здобув, навчаючись у Золотоніському сільськогосподарському (ветеринарному) технікумі. Після закінчення закладу, як кращий випускник, був направлений на роботу на батьківщину Т. Г. Шевченка, в с. Шевченкове Звенигородського району.

Відповідно до Закону про загальний воїнський обов'язок три роки перебував у лавах Збройних Сил, служив у ракетних військах стратегічного призначення. Після звільнення в запас цілком очікувано для рідних і близьких подався на філософський факультет Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка. Ще в студентські 1970–1971 роки розпочалась його науково-дослідницька діяльність: був переможцем у всесоюзному і республіканському конкурсах студентських наукових робіт та друкувався в наукових фахових журналах. Як одного з кращих

випускників провідного вишу України, М. Іщенка направили на викладацьку роботу до Донецького політехнічного інституту. Не забарився й захист ним дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук: ця подія сталася в січні 1977 року.

Життя молодого вченого у тому ж році було пов'язане ще з одним знаковим поворотом у долі: він був запрошений викладачем до Черкаського педагогічного інституту. Відтоді жодного іншого запису в трудовій книжці Миколи Павловича вже не було, самовідданій праці в цьому провідному ВНЗ Шевченкового краю він віддав майже 40 років!

Завжди йти вперед, не зупинятися на досягнутому – таким було й залишається життєве кредо нашого іменитого земляка. У квітні 1990 р. він у тодішній столиці Москві протягом майже п'ятигодинної процедури і творчих дискусій успішно захистив докторську дисертацію з маловивченого й перспективного тематичного напрямку – соціально-філософського аспекту ювентології, обґрунтувавши прогресивну наукову концепцію соціального становлення молоді та особистості. Тут він став одним із фундаторів цього перспективного напрямку дослідження.

До речі, спочатку ця концепція не досить доброзичливо була зустрінута педагогами, тому що вона основне місце відводить об'єктивному процесу придбання соціальної сутності, самореалізації здібностей і талантів особистості, самостійного освоєння життєвого, соціального досвіду. Ще довго фахівців з означеної проблематики в Україні та й за її межами можна було на пальцях перерахувати.

З плином часу концепція М. Іщенка здобула визнання та впровадження в соціальну й педагогічну практику. Саме за результатами його досліджень було прийнято відповідний Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». Не забарилося й вчене звання професора: його Микола Павлович отримав через 2 роки після захисту докторської дисертації.

За 43 роки науково-педагогічної діяльності яких тільки навчальних курсів і лекцій не довелося читати Миколі Павловичу! У пам'яті його вдячних студентів назавжди вкарбувалися Іщенкові лекції із філософії, культурології, політології, державного управління, філософії науки, публічного управління і адміністрування та ін. Доконечно щира й напрочуд емоційна манера викладання, високий науковий рівень, український патріотизм і щонайтісніший зв'язок теорії із життям, вимогливість і людяність – це, мабуть, лише частинка із портрета Іщенка-викладача. Студенти ЧНУ глибоко поважають професора за фанатичну відданість науці, високий професіоналізм, справедливість, комунікативність та доброзичливу культуру спілкування.

Багатий життєвий досвід і талант педагога органічно доповнюється неабияким організаторським хистом. Він знадобився М. П. Іщенку аби протягом понад 20 років очолювати роботу провідних кафедр університету. Серед цих структур є й найдорожча професорові – це кафедра державного управління і соціально-політичних наук, де він відкрив в 2008 р. завдяки його ініціативі та кількарічній напруженій організаторській праці магістратуру державної служби. На базі цього професорового дітища в Черкасах готують магістрів державної служби й за останні вісім років щонайменше 300 осіб (переважно чинних державних службовців) отримали відповідні дипломи. А ще під його науковим керівництвом і за його сприяння захищено більше десяти кандидатських дисертацій.

З вересня 2015 року достроково, до закінчення контракту, за власним бажанням, М. П. Іщенко передав завідування кафедрою державного управління і соціально-політичних наук вихованій ним молодій зміні і перейшов на посаду професора кафедри. Працюючи професором цієї ж кафедри, ділиться своїм досвідом з колегами і магістрантами, допомагає молодим науковцям втілювати в життя нові ідеї науково-дослідницької діяльності, новітні соціально-політичні та науково-освітні технології.

Органічно притаманне професору М. Іщенку означення «Лідер». Воно особливо виразно виявляється в організації з кінця 80-х рр. ХХ ст. і функціонуванні його наукової школи філософії гуманізму і демократії на основі трьох його фундаментальних наукових концепцій: 1) концепція соціально-гуманістичних, ліберально-демократичних цінностей; 2) концепція соціального становлення суверенної, гармонійної особистості та молоді; 3) концепція ювентології, її змісту, теорії і методології.

Вражає багатоманіття його дослідницьких інтересів, серед яких поряд із уже згаданою ювентологією поважне місце належить філософії гуманізму, філософії науки, філософсько-політичним проблемам глобалістики, розвитку інститутів держави, державному управлінню і громадянському суспільству, соціально-філософським аспектам культури та ін. Гідний наслідування й вагомий творчий доробок вченого, що наразі становить близько 260 опублікованих праць. Принагідно підкреслимо, що серед них багато солідних видань: монографій, підручників, посібників, енциклопедій, довідників тощо.

Великими життєвими і науковими досягненнями відзначає своє 70-річчя від дня народження і 45-річчя науково-дослідницької та громадсько-політичної діяльності М. Іщенко. Серед найвагоміших його праць можна назвати фундаментальні фоліанти: «Соціальне становлення радянської молоді», «Політологія», «Соціально-політична енциклопедія», монографія «Людина у Всесвіті і світовій цивілізації», навчальний посібник «Філософія науки» та ін. Додамо до цього, що професор Іщенко взяв участь у роботі щонайменше понад 100 наукових форумів різного рівня, у т. ч. міжнародного. Він став ініціатором і організатором проведення багатьох наукових конференцій.

Життєвий девіз М. Іщенка: завжди служити людям, робити їм добро. Зокрема, на своїй батьківщині, в с. Верхня Згар завдяки багаторічній роботі він залучив в 90-ті рр. державні та спонсорські кошти (за межами колгоспних і місцевих коштів) і

зробив все, щоб заасфальтувати сільські вулиці, збудувати на все село водогін та викопати для односельців ставок.

Лейтмотивом наукової творчості М. Іщенка і його наукової школи філософії гуманізму і демократії є глибоко й усебічно аргументована ним гуманістична, демократична концепція, яка включає новітні соціально-гуманістичні, ліберально-демократичні цінності та ідеї миролюбності й людинолюбства, відмови від насильницьких методів боротьби, демократії, свободи, соціальної рівності, пріоритетності прав, а також створення умов для соціального становлення суверенної, гармонійної особистості та молоді. Микола Павлович мріє про те, щоб філософія гуманізму, миру і демократії перемогла у сучасній світовій цивілізації та щоб, як мріяв Т. Г. Шевченко, у всьому світі запанував мир і був син, і була мати, і були люди на землі.

Професор-гуманіст М. Іщенко завжди у вирі громадського життя. Так, у роки горбачовської «перебудови» він активно працював у робочих групах при Верховній Раді СРСР з питань помилування дисидентів та при Раді Міністрів СРСР – з проблем соціально-економічних реформ. Тоді першу свою апробацію його концепція новітніх соціально-гуманістичних, ліберально-демократичних цінностей та ідей одержала вже в період 1986–1991 рр. Серед основних завдань робочих груп були підготовка документів до помилування дисидентів, а також пошук шляхів побудови гуманного, демократичного суспільства, прискорення соціально-економічного розвитку, забезпечення вільного і мирного визнання суверенітету аж до виходу союзних республік зі складу СРСР, запобігання військовим конфліктам і переходу до принципово нової форми співіснування і співробітництва суверенних держав у складі СНД та ін.

З початком активізації процесу національно-державного відродження в 2005 р. проф. Іщенко активізував свою науково-дослідницьку і громадсько-політичну діяльність в аспекті відбудови української національної державності, формування в студентів і магістрантів українського патріотизму та

національно-державницького менталітету. В десятках наукових праць він проводить з позицій філософії гуманізму і ліберальної демократії творчий пошук інноваційних принципів, механізмів і засобів демократичного управління суспільними справами.

Самовідданість М. П. Іщенка на освітньо-науковій ниві дістала загальноукраїнське визнання. Переконливим свідченням цього стало його обрання академіком відразу двох престижних українських академій: політичних наук та національного прогресу України. Поцінований професор і високою державною нагородою: в 2008 р. йому було присвоєно почесне звання «Заслужений працівник освіти України». А вже ж відзнак відомчого та регіонального рівня – то й не злічити!

Ювіляр, незважаючи на немолоді вже літа, вражає оптимізмом, миролюбністю, добродійною життєвою позицією. Практично все своє життя дружив з фізичною культурою і спортом. Свого часу досяг непоганих результатів у спринтерському та стаєрському бігу, плаванні, здобув перший спортивний розряд. Захоплюється відомий достойник й інтелектуальним видом спорту – шахами, тут він має кваліфікацію кандидата в майстри спорту.

Як протягом всього життя, так і нині, більшість свого вільного часу професор, як істинний і послідовний бібліофіл по життю, віддає читанню книг, наукової літератури і періодики. Він часто друкувався на сторінках республіканської та обласної періодики, виступав у теле- і радіоефірі й завдяки цьому в 2010 р. здобув членство в Національній спілці журналістів України.

Такими активними, багатогранними і змістовними є життя й науково-дослідницька діяльність нашого відомого сучасника, подвижника Духу М. П. Іщенка. То ж з роси Вам і води, шановний ювіляре, многія й благія літа служіння Україні й рідному краю!

Голиш Григорій Михайлович – кандидат історичних наук,
доцент, директор наукової бібліотеки ім. М. Максимовича
ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, член НСЖУ

ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ІЩЕНКА МИКОЛИ ПАВЛОВИЧА

Іщенко Микола Павлович відомий в науці як український філософ, політолог, фахівець із філософії і методології науки, філософії гуманізму і демократії, публічної політики та публічного управління. В 1968 році він вступив до філософського факультету Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. У 1973 році закінчив навчання в університеті за спеціальністю «Філософія», отримавши кваліфікацію викладача філософських дисциплін. Був направлений на викладацьку роботу у Донецький політехнічний інститут, де працював асистентом, старшим викладачем із серпня 1973 р. по серпень 1977 року. Кандидатську дисертацію захистив у січні 1977 р. у Київському державному університеті імені Т. Г. Шевченка.

У серпні 1977 р. був запрошений на викладацьку роботу в Черкаський педагогічний інститут доцентом кафедри політичної економії і наукового комунізму. Пізніше працював доцентом на кафедрі філософії, а з 1990 року – професором. Доктор філософських наук з квітня 1990 р. У 1991 р. відзначений знаком «Відмінник народної освіти УРСР». Вчене звання «професор» одержав у 1992 р. Протягом двадцяти одного року з 1994 р. очолював кафедру політології і права, пізніше – державного управління і соціально-політичних наук.

Наукове співтовариство і освітянська громадськість високо цінують вагомий внесок М. Іщенка у розвиток національної освіти і науки, його науково-дослідницький і педагогічний досвід, багаторічну плідну наукову роботу та його високі соціально-моральні якості. У 1993 р. він обраний дійсним членом (академіком) Української академії наук національного прогресу, а в 2007 р. обраний академіком Української академії політичних наук. У червні 2008 р. він отримав почесне звання «Заслужений працівник освіти України».

Вихованець філософської школи Київського національного університету імені Тараса Шевченка, М. П. Іщенко все своє життя присвятив науковій філософській діяльності, філософському, соціально-політичному розробленню і впровадженню в Україні філософії гуманізму і демократії на основі трьох своїх наукових концепцій: 1) концепція найвищих соціально-гуманістичних, ліберально-демократичних цінностей, якими є мир, життя, права особи, свобода, справедливість, соціальна рівність, демократія; 2) концепція соціального становлення гармонійної, суверенної особистості та молоді; 3) концепція ювентології. Ці концепції знайшли свою всебічну аргументацію і філософсько-методологічне забезпечення в його наукових працях, доповідях на конференціях, у виступах перед масовими аудиторіями та на лекціях для студентів і магістрантів.

Основою його науково-дослідницької та громадсько-політичної діяльності є філософія гуманізму і демократії, захист всіма шляхами та засобами миру, відмова від насильницьких методів боротьби, відвернення війни, подолання агресивних мілітаристських настроїв і тенденцій, підтримання мирних відносин з усіма країнами Європи і Світу та на цій основі гарантування стабільного прогресу України, зростання матеріального і духовного добробуту та щастя її народу.

Розпочалась науково-дослідницька діяльність М. Іщенка з першої наукової статті, яка була опублікована у науковому виданні ВАК при Раді Міністрів СРСР в 1971 р. (Вісник Київського університету, 1971, № 13, серія «Економіка»). Науково-методологічні основи його філософських і соціально-політичних досліджень розроблялись в 80–90-х рр. ХХ ст. Активну роль в їх розвитку відіграла системна аргументація шляхів гуманізації і демократизації суспільства, ідейно-політичної і морально-культурологічної орієнтації та поведінки молоді, що викладено в індивідуальній монографії «Соціалістичний спосіб життя і особистість» та в роботах «Спосіб життя і соціальне становлення особистості в умовах

ринку» і «Соціально-філософські проблеми способу життя сучасної української молоді» та ін.

Багато наукових праць М. Іщенко присвятив розробленню науково-методологічного забезпечення філософії гуманізму і демократії. Всі проблеми досліджуються ним на основі методології еволюціонізму, коеволюції і людиноцентризму та принципів системності і нелінійного, поліцентричного мислення.

У наукових статтях і працях «Людина і людиноцентризм», «Життя – найвища цінність у людини», «Буття», «Агностицизм», «Філософія науки: питання теорії і методології: навчальний посібник», «Людина у Всесвіті і світовій цивілізації» та ін. ним розробляються п'ять фундаментальних проблем філософії: 1) проблема буття, виникнення і розвитку Всесвіту, його основ і сутності; 2) проблема виникнення і розвитку життя та його сутності і форм; 3) проблема соціального становлення людини, сутності, смислу її життя та місця у Всесвіті і світовій цивілізації; 4) проблема пізнання світу, свідомості і мислення; 5) проблема взаємодії Світу і Людини, становлення світової техногенної цивілізації, побудови гуманного, демократичного суспільства.

Серед його науково-дослідницьких інтересів превалюють також соціально-гуманістичні проблеми глобалістики, інноваційні тенденції розвитку інститутів держави, громадянського суспільства і соціально-філософські аспекти культури. Ним розроблена теорія і методологія ювентології, здійснена наукова розробка філософсько-педагогічної проблеми соціального становлення особистості та молоді.

Наукова школа вченого визначається розробленими і відстоюваними ним науковими ідеями, концепціями та теоріями, науковим рівнем, масштабністю і значущістю для людства проблем, над вирішенням яких він працює, а також його науковими відкриттями, програмами і проектами, які він разом зі своїми учнями та колегами впроваджує в життя.

Наукова школа філософії гуманізму і демократії професора М. П. Іщенка сформувалась наприкінці 80-х років ХХ ст. і

еволюціонувала на науково-методологічній базі його наукових досліджень. Вона функціонує останні двадцять п'ять років як філософська школа соціально-гуманістичних, ліберально-демократичних ідей, ідеалів та пріоритетів розвитку світової цивілізації, конструктивного державотворення в Україні, гуманізації та демократизації способу життя і соціального становлення особистості, а також цінностей і пріоритетів ювентології.

Науково-теоретичному вирішенню вказаних проблем присвячені праці «Українська національна ідея», «Механізм владарювання і державного управління», «Вектори і критерії оптимізації публічного управління і публічного адміністрування та державного управління», «Роль авторитету в демократизації сучасного суспільства», «Політико-правові детермінанти державотворення в Україні», «Оптимізація соціального становлення особистості – актуальне завдання громадянського суспільства» та ін.

Розроблена М. Іщенком наукова концепція новітніх соціально-гуманістичних, ліберально-демократичних цінностей та ідей миролюбності і людинолюбства, відмови від насильницьких методів боротьби, додержання політики нейтралітету у світовій цивілізації, визнання свободи і гідності кожної людини вищою цінністю всього людства набула актуальності і одержала широку розробку студентами, магістрантами, аспірантами і викладачами ВНЗ та іншими вченими України.

Керуючись соціально-гуманістичними, ліберально-демократичними ідеями і ідеалами, М. Іщенко значну увагу приділяє дослідженню шляхів становлення гуманного, демократичного державного устрою в Україні, формування українського патріотизму та національно-державницького менталітету, науковій аргументації нових реалістичних критеріїв і векторів демократизації суспільства в «Конституції України про державну владу», в статті «Про деякі тенденції розвитку політичних систем українського суспільства». Зміцнення

соціально-моральних засад життєдіяльності людини аналізується в статті «Перспективи і тенденції становлення громадянського суспільства в Україні» та в брошурі «Соціальна політика України» в світлі прогресивного досвіду провідних країн світу.

На основі філософії гуманізму і демократії М. П. Іщенко розробив у докторській дисертації «Сутність, суперечності і тенденції соціального становлення молоді (соціально-філософський аспект юнології)» наукову концепцію соціального становлення особистості та молоді і є одним із фундаторів цього напрямку педагогічної діяльності. В індивідуальній монографії «Соціальне становлення радянської молоді» він першим ввів у науковий обіг категорії «соціогенез» і «соціальне становлення особистості», вперше обґрунтував науково-методологічну основу теорії соціального становлення особистості. Ним розроблені філософські категорії «становлення», «соціальне становлення молоді» та концепція, пріоритети і принципи науки ювентології.

Ювентальні проблеми соціального становлення особистості та соціалізації молоді знайшли ґрунтовне розроблення у авторських працях «Юнологія – об'єктивно необхідна, цілісна наука про молодь», «Сутність, суперечності і тенденції соціального становлення молоді (соціально-філософський аспект юнології)», «Соціально-філософські проблеми юнології», «Соціальне становлення особистості в ареалі інноваційних процесів глобалізуючої цивілізації» та ін. Він став одним із засновників в СРСР і в Україні нового напрямку фундаментальних наукових досліджень – ювентології. На основі його ідей і за його участю був розроблений Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 р., № 2998–ХІІ, який діє і в сучасній Україні.

На початку третього тисячоліття світ виявився інтелектуально неготовим до стрімких трансформацій і модернізацій. В умовах заміни у філософській і політичній науках архаїчної парадигми філософії і політики на нову сучасну М. П. Іщенко працює над проблемами інноваційної соціально-

технологічної бази і нового теоретико-методологічного забезпечення гуманістичного, демократичного розвитку суспільства в умовах техногенної цивілізації. Значна увага приділена аргументації нового наукового-методологічного інструментарію в «Соціально-політичному словнику-довіднику», «Політології: питання теорії і методики», у «Філософії науки».

У процесі розроблення М. Іщенком наукової концепції соціально-гуманістичних, ліберально-демократичних пріоритетів сучасної цивілізації були опубліковані праці «Роль авторитету в демократизації сучасного суспільства», «Конституція України про державну владу» і виданий новий навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів «Політологія». За співавторством та його редакцією вийшли з друку навчальні посібники «Практикум з політології», «Політологія: питання теорії і методики», «Політологія: навчально-методичний комплекс».

Вагомою часткою його ідей є розроблення соціально-політичних та соціально-моральних проблем економічної діяльності. Об'єктом його наукових розроблень та уваги його співавторів у монографіях «Людинознавча компетентність керівника, менеджера, спеціаліста», «Моральний вимір економіки: соціальна відповідальність бізнесу та економічна ефективність», «Соціальні технології в країнах сучасної цивілізації» (у 2-х т.), «Філософія бізнесу і менеджменту» є наукові проблеми становлення на планеті принципово нової цивілізації стрімких ринкових метаморфоз, економічних і соціально-політичних гіпершвидкостей.

Активну участь в розробленні і практичному впровадженні в життя ідей наукової школи філософії гуманізму і демократії М. Іщенка беруть участь державні службовці – слухачі відкритої на кафедрі в 2008 р., завдяки його ініціативі і організаторській праці, магістратури зі спеціальності «Державна служба» з ліцензованим обсягом 30 осіб денної і 50 осіб заочної форм навчання. В ній проводиться підготовка висококваліфікованих

магістрів державної служби для органів державної влади і місцевого самоврядування. У таких працях як «Основи демократії», «Соціально-політична енциклопедія» та багатьох інших з науково-методологічних позицій гуманізму і ліберальної демократії проводиться творчий пошук інноваційних принципів, методів, засобів і механізмів демократичного управління суспільними, державними і громадськими справами відповідно до європейських і світових стандартів.

З метою вивчення ідей філософії гуманізму і демократії професором М. П. Іщенком з 2009 р. започатковано проведення щорічних науково-практичних семінарів державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування з проблем державного управління, публічного управління і адміністрування. За результатами науково-практичних семінарів здійснено видання за його редакцією восьми щорічних збірників наукових праць викладачів і слухачів магістратури зі спеціальності «Державна служба» та студентів університету.

Аргументовані в його працях «Політологія» і «Теоретико-методологічні засади реформування державної служби та державного управління в Україні» ідеї філософії гуманізму і ліберальної демократії виступають методологічною основою дослідження тенденцій конструктивного державотворення, побудови гуманного, демократичного суспільства в Україні, соціального становлення суверенної, гармонійної особистості, оновлення інститутів держави та громадянського суспільства, що відповідали б загальнопланетарним тенденціям і перспективам прогресу світової техногенної цивілізації.

Професор М. П. Іщенко відомий серед наукової еліти України широким діапазоном наукових інтересів – філософія гуманізму, філософія науки, філософія політики, соціальна філософія, філософія історії і культури, філософія життя людини та ін. Результати наукових досліджень доповідались ним в 1981–2016 рр. на багатьох міжнародних, всесоюзних, всеукраїнських, республіканських, регіональних і обласних конференціях.

М. П. Іщенко є автором і співавтором близько 260 наукових праць, у тому числі 23 монографій, підручників і навчальних посібників. Серед них 3 індивідуальні монографії, 4 монографії у співавторстві, 9 книг, 7 навчальних і навчально-методичних посібників, десятки брошур і статей. М. П. Іщенко є співавтором фундаментального енциклопедичного словника «Філософія політики». Видана М. Іщенком за співавторством та його редакцією «Філософія науки: питання теорії і методології : навчальний посібник» системно висвітлює логіку і прагматику розвитку наукових знань, епохальних досягнень в науці.

Концептуальні засади досліджуваних М. Іщенком проблем крізь призму сучасних глобальних потрясінь, криз, переворотів і ризиків висвітлені у вагомих соціально-політичних працях, якими стали наукові видання у співавторстві та за редакцією проф. М. П. Іщенка: «Людинознавча компетентність керівника, менеджера, спеціаліста», «Соціально-політична енциклопедія», монографія «Людина у Всесвіті і світовій цивілізації», а також «Людина в суспільстві знань. Парадигми постнекласичної науки» в книзі «Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності».

З 1994 р. проф. М. Іщенко керує підготовкою в аспірантурі на кафедрі державного управління і соціально-політичних наук молодих наукових кадрів. Під його керівництвом і за його сприяння були захищені більше 10 дисертацій аспірантів та науковців кафедри (М. М. Калініченко, Л. Я. Самойленко, М. О. Титарчук та ін.).

Бажаємо Миколі Павловичу міцного здоров'я, творчого натхнення і подальших життєвих та наукових звершень на благо України, її працьовитого, талановитого народу.

Конверський Анатолій Євгенович – академік НАН України, доктор філософських наук, професор, декан філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Заслужений працівник освіти України

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ

М. П. ІЩЕНКА

- 1946,
26
травня** народився в с. Верхня Згар, Драбівського району, Черкаської області в сім'ї офіцера-орденоносця, комбата-артилериста Павла Михайловича та Антоніни Омелянівни Іщенко.
- 1953–
1961** навчання у Вершинозгарській восьмирічній школі.
- 1961–
1965** навчання у Золотоніському сільськогосподарському (ветеринарному) технікумі.
- 1964** закінчив Золотоніську середню загальноосвітню школу робітничої молоді.
- 1965** закінчив заочно Драбівську середню заочну школу.
- 1965–
1968** перебував на дійсній службі у ракетних військах стратегічного призначення Збройних Сил СРСР.
- 1968,
квітень** нагороджений Грамотою командування в/ч 55502 за відмінні успіхи в бойовій і політичній підготовці, зразкову дисципліну і бездоганну службу в рядах Збройних Сил СРСР.
- 1968,
червень** нагороджений Грамотою командування в/ч 55502 за відмінні успіхи в бойовій і політичній підготовці, зразкову воїнську дисципліну за час служби в Радянській Армії в 1965–1968 рр.
- 1968–
1973** навчався на філософському факультеті Київського державного університету імені Тараса Григоровича Шевченка за спеціальністю «філософія».
- 1969** нагороджений Грамотою керівництва тресту «Київміськбуд-4» за активну участь в спорудженні будівель КДУ ім. Т. Г. Шевченка в червні-липні 1969 р.

- 1969** нагороджений Грамотою Київського МК ЛКСМУ за високі виробничі показники та активну участь в громадському житті на будовах Київської області в липні-серпні 1969 р.
- 1970** нагороджений Дипломом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР та Центрального Комітету ЛКСМ України за перемогу в республіканському конкурсі студентських наукових робіт.
- 1970** нагороджений Грамотою Комітету комсомолу Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка за високі виробничі показники на будівництві університету в червні-серпні 1970 р.
- 1971** опублікована перша наукова стаття у науковому виданні ВАК при Раді Міністрів СРСР (у співавт.).
- 1973–
1977** працював викладачем, старшим викладачем Донецького політехнічного інституту.
- 1977 ,
січень** захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук.
- 1977–
1990** працював доцентом кафедри політекономії і наукового комунізму Черкаського державного педагогічного інституту.
- 1977** присвоєно вчене звання доцента.
- 1979** оголошена подяка і нагороджений Грамотою Черкаського педінституту за добросумлінну роботу, активну участь в громадському житті інституту.
- 1980** нагороджений Почесною грамотою Черкаського обласного комітету ЛКСМУ за активну роботу з підготовки і проведення VIII Всесоюзного конкурсу студентських робіт з суспільних наук, історії ВЛКСМ і міжнародного молодіжного руху.

- 1980** нагороджений Грамотою Черкаського педінституту за багаторічну сумлінну роботу та активну участь у громадському житті.
- 1981–1991** заступник голови правління Черкаської обласної організації товариства «Знання».
- 1981** нагороджений Грамотою керівництва Черкаського педінституту за багаторічну сумлінну роботу, активну участь в громадському житті.
- 1982** нагороджений Почесною грамотою Черкаського ОК ЛКСМУ за роботу в період підготовки і проведення обласного туру ІХ Всесоюзного конкурсу студентських робіт з суспільних наук, історії ВЛКСМ і міжнародного молодіжного руху.
- 1984** оголошена подяка керівництва ЧДПІ за активну участь у підготовці студентських наукових робіт на конкурс з суспільних наук та за організаційну роботу по проведенню вузівського туру конкурсу.
- 1986–1991** працював у робочих групах Верховної Ради СРСР з питань помилування дисидентів та Ради Міністрів СРСР з проблем соціально-економічних реформ.
- 1989** оголошена подяка керівництва Черкаського педінституту за добросовісну працю.
- 1990, квітень** захистив дисертацію «Сутність, суперечності і тенденції соціального становлення молоді (соціально-філософський аспект юнології)» : спец. 09.00.02 - філософські науки, на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук.
- 1991–1994** працював професором кафедри філософії ЧДПІ.
- 1991** нагороджений нагрудним знаком «Відмінник народної освіти УРСР».

- 1992** присвоєно вчене звання професора кафедри філософії.
- 1993, червень** обраний дійсним членом (академіком) Української академії наук національного прогресу, спеціальність «Соціальна філософія».
- 1994–2015** завідувач кафедри політології і права, з серпня 2008 р. завідувач кафедри державного управління і соціально-політичних наук.
- 1996** вийшла друком з грифом МО України «Історія України: Навчальний посібник» /співавтор/.
- 1996** нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти України за багаторічну сумлінну працю, особистий внесок у підготовку висококваліфікованих педагогічних кадрів, плідну науково-педагогічну діяльність.
- 1999** вийшов друком з грифом МО України навчально-методичний посібник для вищих навчальних закладів «Соціально-політичний словник-довідник» /співавтор і редактор/.
- 2001** нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти України за багаторічну сумлінну працю, особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів, плідну науково-педагогічну діяльність.
- 2002** вийшла друком з грифом МОН України «Філософія політики: Короткий енциклопедичний словник» /співавтор/.
- 2003** нагороджений Почесною грамотою ЧДУ імені Б. Хмельницького за багаторічну сумлінну працю, вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців, плідну науково-дослідну діяльність.

- 2004** вийшов друком з грифом МОН України навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів «Політологія».
- 2006** нагороджений Почесною грамотою Черкаського державного університету імені Богдана Хмельницького за багаторічну сумлінну працю, вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців, плідну науково-педагогічну діяльність.
- 2006** присвоєно звання «Ветеран праці України».
- 2006** нагороджений Почесною грамотою Головного управління освіти і науки Черкаської ОДА за вагомий внесок у розвиток національної освіти.
- 2007** обраний академіком Української академії політичних наук.
- 2007** нагороджений Почесною грамотою Черкаської ОДА за багаторічну сумлінну творчу працю, високий професіоналізм, вагомі здобутки у науково-дослідній роботі.
- 2008** відкрив магістратуру зі спеціальності «Державна служба» на кафедрі політичних наук і державного управління.
- 2008** присвоєно почесне звання «Заслужений працівник освіти України».
- 2009** вийшов друком з грифом МОН України навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів «Культурологія» /співавтор і редактор/.
- 2010** вийшов друком з грифом МОН України навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів «Філософія науки» /співавтор і редактор/.

- 2010** став членом Національної спілки журналістів України.
- 2011** нагороджений Почесною грамотою Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького за багаторічну сумлінну працю, плідні наукові досягнення, вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців.
- 2015, вересень** достроково, за власним бажанням перейшов з посади завідувача кафедри на посаду професора кафедри державного управління і соціально-політичних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.
- 2015** нагороджений Грамотою «Найкраща книга 22 форуму видавців» за книгу «Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності» /співавтор/, м. Львів.
- 2016, травень** нагороджений Відомчою відзнакою – нагрудним знаком Державної пенітенціарної служби України «За відзнаку в службі» за підготовку висококваліфікованих магістрів державної служби.
- 2016, травень** нагороджений Почесною грамотою Президії Черкаського ОК Профспілки працівників освіти і науки України за багаторічну плідну педагогічну і наукову діяльність, вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної науки і високий професіоналізм.
- 2016, травень** нагороджений «Почесною відзнакою ректора» Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.

I.

МАТЕРІАЛИ ПРО М. П. ІЩЕНКА

1. Сирцов М. Г. Спосіб життя і особистість : рецензія / М. Г. Сирцов // Радянська школа. – 1986. – № 5. – С. 94. – Рец. на кн.: Ищенко Н. П. Социалистический образ жизни и личность (Проблемы формирования идейно-политического и социально-нравственного облика молодежи) : монография / Н. П. Ищенко. – К. : Вища школа, 1985. – 183 с.

2. Вареник В. Соціалістичний спосіб життя і особистість : рецензія / В. Вареник, В. Дуйкін // Черкаська правда. – 1985. – 19 черв. – С. 2. – Рец. на кн.: Ищенко М. П. Соціалістичний спосіб життя і особистість (Проблеми формування ідейно-політичного і соціально-морального обличчя молоді) : монографія / М. П. Іщенко. – К. : Вища школа, 1985. – 183 с.

3. Антоненко В. Г. Социализм и личность : рецензия / В. Г. Антоненко, К. Е. Зуев, Н. И. Пасько // Коммунист Украины. – 1986. – № 2. – С. 79–83. – Рец. на кн.: Ищенко Н. П. Социалистический образ жизни и личность (Проблемы формирования идейно-политического и социально-нравственного облика молодежи) : монография / Н. П. Ищенко. – К. : Вища школа, 1985. – 183 с.

4. Чабан А. Ю. Особистість, громадянин: шляхи становлення: нові книги : рецензія / А. Ю. Чабан // Радянська Україна. – 1985. – 28 серп. – С. 3. – Рец. на кн.: Ищенко М. П. Соціалістичний спосіб життя і особистість (Проблеми формування ідейно-політичного і соціально-морального обличчя молоді) : монографія / М. П. Іщенко. – К. : Вища школа, 1985. – 183 с.

5. Бушин М. Молодь і час. Якими бути / М. Бушин, О. Вауліна // Черкаська правда. – 1989. – 29 груд. – С. 2. – Рец. на кн.: Ищенко М. П. Соціальне становлення радянської молоді : монографія / М. П. Іщенко. – К. : Вища школа, 1989. – 199 с.

6. Кроки кафедри [М. П. Іщенко] // Місто. – 1996. – 19 груд. – С. 4.

7. Титаренко Л. Депортом по імпічменту // Голос України. – 2000. – 13 квіт. – С. 6. – Рец. на кн.: Соціально-політичний словник-довідник / за ред. проф., д-ра філос. наук М. П. Іщенка. – Черкаси : Відлуння, 1999. – 304 с.

8. Кафедра політології та права [М. П. Іщенко] // Черкаський державний університет імені Богдана Хмельницького. Історичний нарис 1921–2001. – К. : АртЕк, 2001. – С. 118–125.

9. Іщенко М. П. // Бушин М. І. Черкаський край в особах 1941–2001 рр. Драбівщина / М. І. Бушин, А. І. Лисенко. – Черкаси, 2003 – С. 178–179.

10. Іщенко Микола Павлович // Журналісти Черкащини (1954–2004) : бібліогр. довід. / упоряд. : С. А. Томіленко, Г. В. Суховершко. – Черкаси, 2003. – С. 78.

11. Знатні люди Драбівщини. Іщенко Микола Павлович // Джерело. – 2004. – 24 груд. – С. 1.

12. 10 років кафедри політичних наук і культурології ЧНУ ім. Б. Хмельницького [М. П. Іщенко] / Вадим Береза, Юлія Цьома // Черкаський університет. – 2004. – № 17 (37), жовт. – С. 3.

13. Присвоїти почесне звання «Заслужений працівник освіти України» Іщенку Миколі Павловичу – завідувачеві кафедри Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького [Електронний ресурс] // Указ Президента України «Про відзначення державними нагородами України від 26 червня 2008 р. № 584/2008». – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/584/2008>. – Назва з екрану.

14. Кафедра політичних наук, культурології і державного управління [М. П. Іщенко] // Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького: Історія, звершення, особистості / упоряд. : Н. Струк, О. Матвійчук. – К., 2009. – С. 68–70.

15. Кукурудза І. І. Іщенко Микола Павлович [Електронний ресурс] / І. І. Кукурудза // Енциклопедія сучасної України. Том 11 / ред. колегія: І. М. Дзюба [та ін.]. – К., 2011. – С. 601. – Режим доступу : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=12910.

16. Іщенко Микола Павлович // Голиш Г. М. Покликані високим і вічним. Викладачі Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького – члени національних творчих спілок / Г. М. Голиш, Л. Г. Голиш. – Черкаси, 2013. – С. 14–17.

17. Шпак В. П. [Рецензія] / В. П. Шпак // Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2014. – № 25 (318). – С. 145–147. – Рец. на кн.: Іщенко М. П. Соціально-політична енциклопедія : наук. вид. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко; за ред. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ІнтролігаТОР, 2012. – 636 с.

18. Богданов В. С. [Рецензія] / В. С. Богданов // Актуальні проблеми політики : [зб. наук. пр.]. – О., 2014. – Вип. 53. – С. 394–396. – Рец. на кн.: Іщенко М. П. Соціально-політична енциклопедія : наук. вид. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко ; за ред. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ІнтролігаТОР, 2012. – 636 с.

19. Енциклопедія для сучасного життя : [Рецензія] / підгот. В. Безуглий // Нова Доба. – 2014. – 23 верес. – С. 14. – Рец. на кн.: Іщенко М. П. Соціально-політична енциклопедія : наук. вид. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко ; за ред. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ІнтролігаТОР, 2012. – 636 с.

20. Професори університету. 1990–2000-і рр. Іщенко Микола Павлович, доктор філософських наук // Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. 1921–2016. – Черкаси, 2016. – С. 160.

21. Голиш Г. М. Життєві шляхи професора філософії / Г. М. Голиш [М. П. Іщенко] // Нова доба. – 2016. – 30 черв. – С. 9.

II.

НАУКОВА ШКОЛА ФІЛОСОФІЇ ГУМАНІЗМУ І ДЕМОКРАТІЇ ПРОФЕСОРА М. П. ІЩЕНКА

Іщенко Микола Павлович – український вчений, філософ, політолог, фахівець із філософії і методології науки, із філософії гуманізму і демократії та із публічної політики і публічного управління. Ще в другій половині 80-х рр. ХХ ст. він сформулював на основі методології еволюціонізму, коеволюції і людиноцентризму та загальноцивілізаційної мегапарадигми, а також на принципах системності, світоглядно-антропоцентричної детермінації і нелінійного, поліцентричного мислення свою прогресивну філософію гуманізму і демократії. Вона стала початком його наукової школи, яка відома науковими дослідженнями у сферах філософії гуманізму, філософії науки, філософії політики, соціальної філософії, ліберально-демократичних ідей, ідеалів і цінностей людини.

Наукова школа філософії гуманізму і демократії професора М. П. Іщенко еволюціонувала з кінця 80-х років ХХ ст. на науково-методологічних принципах його наукових досліджень і функціонує останні двадцять п'ять років на основі трьох, розроблених ним, основоположних наукових концепцій: 1) концепція соціально-гуманістичних, ліберально-демократичних цінностей, ідей, ідеалів та пріоритетів розвитку світової цивілізації, конструктивного державотворення відповідно до української національної ідеї; 2) концепція соціального становлення суверенної, гармонійної особистості та вікової групи молоді, гуманізації і демократизації її способу життя; 3) концепція ювентології, її змісту, теорії і методології. В центрі трьох концепцій стоїть людина, її потреби, забезпечення державою для неї миру, свободи, справедливості, зростання матеріального і духовного добробуту людей.

Ці три концепції склали сутність і зміст сформульованого М. Іщенком у монографії «Соціальне становлення радянської молоді» закону соціального становлення молоді. Об'єктивною основою аргументації цього закону стали результати дослідження ним взаємодії і взаємозалежності таких інших законів: закон поділу/зміни праці ↔ закон поділу/зміни власності ↔ закон поділу/зміни влади ↔ закон поділу/зміни соціальних, національно-етнічних, расових та інших груп.

За наведеною ним аргументацією дієвості цих законів він сформулював взаємозалежність зміни держав, соціально-політичних ідей, теорій та зміни поколінь. Це підтверджується еволюцією людини протягом життя ста поколінь людей. Названа залежність визначає ритми і метроном історії: будь-яка держава, спосіб життя, соціально-політична теорія чи ідеологія існують сукупним терміном життя чотирьох-пяти поколінь людей, в середньому максимально 300 років, і занепадають.

М. П. Іщенко написав десятки наукових статей з науково-теоретичного і прикладного забезпечення кардинальних реформ у різних сферах життя українського суспільства. Зокрема, праці «Перспективи і тенденції становлення громадянського суспільства в Україні» (1998), «Про деякі тенденції розвитку політичних систем українського суспільства» (1998), «Політико-правові детермінанти державотворення в Україні» (1998), «Оптимізація соціального становлення особистості – актуальне завдання громадянського суспільства» (2006), «Українська національна ідея» (2012), «Механізм владарювання і державного управління» (2012), «Людина у Всесвіті і світовій цивілізації» (2013), «Вектори і критерії оптимізації публічного управління і публічного адміністрування та державного управління» (2016).

Випускник Київського національного університету імені Тараса Григоровича Шевченка, М. П. Іщенко все своє життя присвятив науковій філософській діяльності, соціально-політичному розробленню і впровадженню в Україні концепції найвищих гуманістичних, ліберально-демократичних цінностей,

якими є визнання цінності людини як особистості, мир, життя, права особи, свобода, справедливість, соціальна рівність, демократія. Йдеться також про впровадження наукової концепції соціального становлення суверенної, креативної особистості, демократизації способу життя молоді, а також наукової концепції ювентології, її змісту, теорії і методології. Ідеї і цінності цих трьох концепцій вперше знайшли всебічну аргументацію і філософсько-методологічне забезпечення в його наукових працях, доповідях на конференціях та в його лекціях.

Початок науково-дослідницької діяльності М. Іщенка визначається першою науковою статтею, яка була опублікована у науковому виданні ВАК при Раді Міністрів СРСР в 1971 р. (Вісник Київського університету, 1971, № 13, серія «Економіка»). Науково-методологічні основи його філософських і соціально-політичних досліджень розроблялись в 80–90-х рр. ХХ ст.

Активну роль в їх розвитку відіграла системна аргументація шляхів і принципів гуманізації та демократизації суспільства, морально-культурологічної орієнтації та поведінки молоді, що викладено в його монографії «Соціалістичний спосіб життя і особистість» (1985) та в роботах «Спосіб життя і соціальне становлення особистості в умовах ринку» (2004), «Соціально-філософські проблеми способу життя сучасної української молоді» (2004) та ін.

У центрі науково-дослідницької діяльності М. П. Іщенка стоять такі фундаментальні проблеми філософії: 1) проблема буття, виникнення, розвитку Всесвіту, його основ і сутності та впливу на планету Земля; 2) проблема виникнення і розвитку життя та його сутності і форм; 3) проблема соціального становлення людини, її сутності, смислу життя та місця і ролі у Всесвіті та світовій цивілізації; 4) проблема пізнання світу, свідомості, мислення і інтелекту; 5) проблема взаємодії Світу і Людини, становлення техногенної цивілізації та побудови гуманного, демократичного суспільства. Вони розробляються ним у наступних наукових статтях і працях: «Людина і

людиноцентризмом», «Життя – найвища цінність у людини», «Буття», «Філософія науки: питання теорії і методології: навчальний посібник», «Людина у Всесвіті і світовій цивілізації».

В умовах соціально-політичних криз і потрясінь, коли виникають потреби захисту ідей гуманізму і демократії, серед його науково-дослідницьких інтересів превалюють також філософія гуманізму, філософія демократії, філософія життя, філософія миру, соціально-гуманістичні проблеми глобалістики, інноваційні тенденції розвитку інститутів держави, громадянського суспільства і соціально-філософські аспекти культури. Ним розроблена теорія і методологія ювентології, здійснене науково-методологічне і прикладне впровадження філософсько-педагогічних ідей соціального становлення молоді.

Починаючи з кінця семидесятих років ХХ ст., М. Іщенко аргументує прогресивну наукову концепцію сучасного гуманізму (Цицерон: *humanitas* – людяність), в центрі якого є суверенна людська особистість і її можливості. Фундаментальною основою гуманізму визнається людиноцентризм і його характер. Розвиток гуманізму відбувається на основі філософського вчення про мораль, а в основі принципу моральної відповідальності лежить свобода людського діяння, свобода самостійного вибору смислу і форм життя. В основі гуманізму є вселюдська рівність (всі народжені рівними). Сьогодні тільки соціально-гуманістичні, ліберально-демократичні, загальнолюдські цінності можуть врятувати людство від світових воєн і глобальних катастроф.

Ця його концепція висвітлила велич *Homo sapiens* і включила в себе гуманістичні, ліберально-демократичні цінності та ідеї миролюбності і людинолюбства, відмови від насильницьких методів боротьби, запобігання війнам, визнання демократії, прав особи, свободи, рівності, справедливості, гідності кожної людини найвищими цінностями всього людства. В ті роки подібні його ідеї зазнавали утисків і переслідувань з боку розбещеної комуністичної партійної «еліти». Та з часом вони набувають все більшої актуальності і соціальної значущості.

В якості основних соціально-гуманістичних цінностей людства М. Іщенко визначив самоцінність людини, її права і свободи, соціальне становлення суверенної, гармонійної особистості, забезпечення миру, демократичний розвиток суспільства, добробут людей, їхнє здоров'я і безпеку, санітарно-гігієнічну та екологічну якість, економічність і функціональну придатність продовольчих товарів і технічних пристроїв та ін.

Філософія гуманізму, миру і демократії стала від середини 80-х років ХХ ст. квінтесенцією філософської школи, всієї науково-дослідницької і громадсько-політичної діяльності М. П. Іщенка. Це зумовлено тим, що в епіцентр життя прогресивного людства перед загрозою третьої світової війни вийшли основні, найвищі цінності гуманізму і ліберальної демократії, а саме: збереження всіма шляхами та засобами миру, політика нейтралітету в світовій цивілізації, відмова від насильницьких методів боротьби, запобігання війнам, засудження їх аморального характеру, подолання агресивних мілітаристських настроїв і тенденцій, підтримання мирних відносин з усіма країнами Європи і Світу.

Гуманізм засуджує будь-які фанатичні ідеї, цілі, якщо за них гинуть у війні люди, тим більше, якщо гинуть, страждають тисячі, мільйони людей. Гуманізм вимагає визнати людину, її права, свободу і щастя основним критерієм оцінки демократичності можновладців, всіх суспільних відносин та на цій основі гарантування стабільного миру, прогресу України, побудови гуманного, демократичного суспільства, зростання матеріального і духовного добробуту і щастя народу.

Перше своє визнання, а також апробацію і впровадження в життя такі ідеї М. Іщенка, як боротьба з антиподами гуманного способу життя, боротьба зі свавіллям, корупцією комуністичних партійних чиновників-бюрократів та вимога відміни 6 ст. Конституції СРСР (керівна роль КПРС), одержали вже в період 1986–1991 рр. У часи підвищеного запиту на ідеї і потреби кардинальної гуманізації і демократизації радянського

суспільства високу оцінку одержали з боку прогресивної частини керівництва СРСР та України науково-практичні пропозиції з цієї тематики, які розроблені М. П. Іщенком в монографіях «Соціалістичний спосіб життя і особистість» та «Соціальне становлення радянської молоді». Тому він був запрошений працювати в 1986–1991 рр. в робочих групах Верховної Ради СРСР з питань помилування дисидентів та Ради Міністрів СРСР з питань соціально-економічних реформ.

Він підкреслює, що за умов гострих дискусій і боротьби за ті чи інші ідеї, шляхи та методи вирішення кризових проблем подальшої долі радянського суспільства того часу серед основних завдань цих робочих груп були підготовка документів до помилування дисидентів, а також пошук шляхів і засобів демократизації, боротьби з диктатурою деградованої комуністичної партійної номенклатури, побудови гуманного, демократичного суспільства, прискорення соціально-економічного розвитку, забезпечення вільного і мирного визнання суверенітету аж до виходу союзних республік зі складу СРСР, уникнення військових конфліктів і переходу до принципово нових, мирних форм їх співіснування і співробітництва в складі СНД чи поза нею.

Вивченню і поширенню серед населення ідей філософії гуманізму, миру і демократії сприяло перебування М. П. Іщенка на посаді заступника голови правління Черкаської обласної організації товариства «Знання України» в 1981–1991 рр. У подальшому його ідеї і концепції одержали широке висвітлення студентами, магістрантами, аспірантами і викладачами кафедри державного управління і соціально-політичних наук та іншими вченими України в їх наукових працях, дисертаціях і лекціях.

Розроблення М. П. Іщенком важливих аспектів концепції соціально-гуманістичних, ліберально-демократичних пріоритетів сучасної цивілізації було продовжено в працях «Посилення боротьби з антиподами соціалістичного способу життя – важлива умова формування комуністичної ідейності молоді» (1982),

«Шляхи оптимізації виховання нового типу особистості в процесі боротьби з антиподами соціалістичного способу життя» (1984), «Роль авторитету в демократизації сучасного суспільства» (1991), «Конституція України про державну владу» (1997). Був виданий новий навчальний посібник для студентів ВНЗ «Політологія» (2004, гриф МОНУ). За співавторством та за його редакцією вийшли друком навчальні посібники «Практикум з політології» (2004), «Політологія: навчально-методичний комплекс» (2007).

У 90-і роки, за умов суверенітету України життя поставило на першу позицію проблеми національного державотворення, незалежності нашої Вітчизни. Тому М. Іщенко в своїй концепції гуманістичних, ліберально-демократичних ідей і ідеалів значну увагу приділяє питанням становлення української національної державності шляхом призначення, «рекрутування державних діячів з місцевих людей» (за «Правдою Ярослава»), захисту її суверенітету, найвищої ефективності політики нейтралітету в світовій цивілізації, формування українського патріотизму та національно-державницького менталітету, любові до України, а також науковій аргументації нових реалістичних критеріїв і векторів демократизації суспільства в роботі «Про деякі тенденції розвитку політичних систем українського суспільства» (1998) та ін. Шляхи зміцнення соціально-моральних засад життєдіяльності людини на основі вивчення досвіду провідних країн світу розглядаються в працях «Перспективи і тенденції становлення громадянського суспільства в Україні» (1998), «Соціальна політика України» (2001) та ін.

Аргументованим науковим відкриттям стала ідея «становлення особистості молоді людини», яка вперше була визначена М. Іщенком в працях 1985 р. Сутність ідеї, підкреслює він, полягає у вперше систематизованій і доведеній ним аргументації і розумінні становлення особистості (молоді) на основі Гераклітової тези «Все є становлення, це становлення є принцип», а також викладеної в «Науці логіки» Гегелевої тези «Із становлення виникає наявне буття... Становлення має спочатку

своїми визначеннями абстрактне буття і ніщо...» (див: Ищенко Н. П. «Социальное становление советской молодежи». – К: Выща школа, 1989. – с. 13).

Основним принципом соціального становлення молоді, за М. Іщенком, є такий її розвиток, коли при освоєнні соціальних умов здійснюється перехід абстрактної можливості оволодіння соціальним статусом, функціями, якостями в реальну можливість і перетворення останньої в дійсність як результат, сукупність всіх реалізованих соціальних можливостей, наданих підростаючому поколінню. Таке розуміння сутності соціального становлення молоді пояснюється тезою Г. В. Ф. Гегеля, який підкреслював: «Становлення як становлення сутності є перш за все діяння, перехід сутності в свободу наявного буття...» (див: там само, с. 14).

Але будь-яка ідея є життєдайною тільки тоді, коли стає великомасштабною, верифікується і підкріплюється соціальною практикою, життєдіяльністю великих соціальних груп та значними вимірами у просторі і часі. Тому істинність ідеї становлення особистості переросла в 1987–1990 рр. в ідею «соціального становлення молоді» як великої соціальної групи. Об'єктивні аргументи на користь цієї ідеї склали авторську наукову концепцію «соціального становлення молоді». До того часу подібного словосполучення не використовував ніхто.

Спочатку його концепцію соціального становлення молоді не досить доброзичливо зустріли педагоги. Авторитарна система виховання не сприймає добровільно демократичних принципів концепції соціального становлення креативної особистості і загалом підростаючого покоління. А все тому, що ця концепція основне місце відводить факторам об'єктивного процесу придбання соціальної сутності, самореалізації здібностей і талантів особистості, самостійного освоєння життєвого, соціального досвіду та самостійного визначення сутності і форм свого життя. Гальмувались визнання цієї концепції і особливо захист докторської дисертації з цієї теми. Виправдовувалась така позиція тим, що, мовляв, є вже такі терміни як «виховання

молоді», «формування особистості», «розвиток особистості» тощо. «Так навіщо потрібна ще якась там Іщенкова концепція?»

Проте життя вимагало нового, прогресивного підходу до вирішення проблем підростаючого покоління, породжених науково-технічним прогресом, новими реаліями техногенної цивілізації. Постає необхідність запровадження нового соціального механізму гуманізації і демократизації способу життя молоді, який включає «становлення нової сутності людського буття», зміну освітньо-виховної системи, суперечності етатизації та деетатизації, технізації і гуманізації, тенденції масофікації та дегуманізації, а відтак, новий закон соціального становлення молоді. Звідси М. П. Іщенко зробив висновок, що їх може вивчити тільки окрема, спеціальна наука – ювентологія (від Ювента – богиня юності, молодості в Стародавньому Римі).

Саме об'єктивними потребами суспільного прогресу детермінована концепція соціального становлення молоді. За М. Іщенкою, її сутність полягає в тому, що соціальне становлення молоді є двоєдиним процесом індивідуального і групового присвоєння соціально-гуманістичної зрілості, різнобічного включення молоді, «занурювання» її в різні заняття, в різні сфери життєдіяльності суспільства як системи, сприйняття її як елемента цієї системи. Оскільки молоді властиве нелінійне, поліцентричне мислення, то завданням виховного процесу, кожного педагога є створення умов для соціального становлення креативної особистості та молоді як вікової групи.

М. П. Іщенко є одним із фундаторів цієї перспективної сфери науково-педагогічної діяльності. В низці статей (1985–1989 рр.) та в індивідуальній монографії «Соціальне становлення радянської молоді» (1989) він першим ввів у науковий обіг категорії «соціогенез» і «соціальне становлення особистості», вперше в соціально-філософській і педагогічній науках обґрунтував науково-методологічну основу теорії соціального становлення особистості. Ним розроблені філософські категорії «становлення», «становлення особистості молодої людини»

(1985), «соціальне становлення молоді» (1987) та пріоритети і принципи науки ювентології.

У період 1983–1990 рр. наукова концепція ювентології, ювентальні проблеми соціального становлення особистості та молоді знайшли ґрунтовне розроблення в авторських працях «Юнологія – об’єктивно необхідна, цілісна наука про молодь» (1989), «Сутність, суперечності і тенденції соціального становлення молоді (соціально-філософський аспект юнології)» (1990), «Соціально-філософські проблеми юнології» (1990) та ін. Він став одним із засновників в СРСР і в Україні нового напрямку фундаментальних наукових досліджень – ювентології.

Філософія гуманізму і демократії М. Іщенка в аспекті взаємодії трьох його авторських наукових концепцій, по-перше, концепція соціально-гуманістичних, ліберально-демократичних ідей, цінностей, по-друге, концепція соціального становлення особистості і молоді, по-третє, концепція ювентології, її змісту, теорії і методології були викладені і успішно захищені ним в докторській дисертації «Сутність, суперечності і тенденції соціального становлення молоді (соціально-філософський аспект юнології)» (1989), спец. 09.00.02 – філософські науки.

На основі концепцій М. П. Іщенка і за його участю були розроблені Закон СРСР про молодь і Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993, № 2998–ХІІ, який діє і в сучасній Україні. Після прийняття цього закону вся державна молодіжна політика, вся науково-педагогічна і освітньо-виховна діяльність в Україні спрямовані на виконання вимог Закону, на створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молоді в інтересах креативної особистості, суспільства та держави.

Життя переконує, що за умов техногенної цивілізації всі три наукові концепції М. Іщенка не тільки не втрачають актуальності, а й набувають і будуть далі набувати ще більшої соціальної

значущості. На їх основі написано вже багато статей, книг, монографій та дисертацій.

Вінцем науки, критерієм її істинності є філософія і методологія науки. У «Філософії науки» М. Іщенко з І. Руденком на новій концептуальній основі досліджують епохальні досягнення наук – природничих, суспільних і технічних, – що кардинально змінювали хід історії і забезпечували поступ людства до сучасних інноваційних технологій. Автори показали логіку і прагматику розвитку наукових знань та їх впровадження в спосіб життя, в освіту, науку, культуру техногенної цивілізації.

Саме філософія гуманізму і демократії показала, що в першому десятиріччі III тисячоліття світ виявився інтелектуально, науково-методологічно неготовим до стрімких трансформацій і модернізацій. Відповідно до вимог часу М. П. Іщенко працював над проблемами заміни у філософській і соціально-політичній науках проміжної, ринкової метапарадигми на нову, загальноцивілізаційну мегапарадигму та формування нелінійного, поліцентричного мислення у сучасників.

Разом з професорами В. П. Андрущенком, В. С. Богдановим, В. І. Буренком, Г. К. Ліневичем, М. І. Михальченком, В. І. Патрушевим та ін., з доцентами О. М. Іщенком, М. М. Калініченком, І. І. Руденком, Л. Я. Самойленко, М. О. Титарчуком, А. А. Фартушним та ін. М. П. Іщенко розробляв проблеми інноваційної, інформаційної та соціально-технологічної бази і нового теоретико-методологічного забезпечення гуманістичного, демократичного розвитку суспільства. Значна увага приділена розробленню нового науково-методологічного інструментарію в «Соціально-політичному словнику-довіднику» (1999, гриф МОУ), у статті «Сучасний світ: аналіз і прогнози» (2001), в «Політології: питання теорії і методики» (2006), у «Філософії політики» (2002, гриф МОНУ) та навчально-методичному посібнику «Методика і методологія виконання курсових, магістерських, навчально-методичних і наукових робіт» (2013).

За умов загострення глобальних проблем сучасності зростає соціальна відповідальність бізнесу. Відтак, більше уваги М. Іщенком приділяється вирішенню соціально-гуманістичних та морально-естетичних проблем економічної діяльності. Об'єктом його наукових досліджень у монографіях «Людинознавча компетентність керівника, менеджера, спеціаліста» (2003), «Моральний вимір економіки: соціальна відповідальність бізнесу та економічна ефективність» (2009), «Соціальні технології в країнах сучасної цивілізації» (1993; у 2-х т.), «Філософія бізнесу і менеджменту» (2003) є наукові проблеми становлення на нашій планеті техногенної цивілізації в умовах ринкових метаморфоз, криз, переворотів, потрясінь, інформаційних та валютних війн, економічних і соціально-політичних гіпершвидкостей.

Згідно з соціально-економічними пріоритетами філософської школи М. Іщенка під його керівництвом або за його участю творчими колективами вчених були розроблені і успішно впроваджені в життя більше десяти проектів приватизації об'єктів державної власності, бізнес-проектів та програм підвищення ефективності соціально-економічного розвитку підприємств різних форм власності в м. Черкаси і в Черкаській області, в Москві, Сочі та ін. На своїй батьківщині, в с. Верхня Згар, завдяки багаторічній роботі він залучив державні і спонсорські кошти (за межами колгоспних і місцевих коштів) і зробив все, щоб заасфальтувати сільські вулиці, збудувати на все село водогін та викопати для односельців ставок.

Розуміючи масштабність необхідних робіт з реформування системи державного управління і державної служби в Україні і в Черкаській області, М. П. Іщенко виконав багаторічну організаторську та навчально-методичну роботу і у 2008 р. відкрив на кафедрі магістратуру зі спеціальності «Державна служба» з ліцензованим обсягом 30 осіб денної і 50 осіб заочної форм навчання. З того ж року активну участь в розробленні і практичному впровадженні в життя ідей наукової школи філософії гуманізму і демократії М. П. Іщенка беруть участь

державні службовці – слухачі магістратури. В ній проводиться підготовка висококваліфікованих магістрів державної служби і магістрів публічного управління та адміністрування для органів державної влади та місцевого самоврядування відповідно до найвищих європейських і світових стандартів.

У таких працях як «Оптимізація навчального процесу зі спеціальності «Державна служба» (2009), «Основи демократії» (2010), «Децентралізація державної влади та раціоналізація органів місцевого самоврядування, як складові аспекти їхньої взаємодії» (2011), «Соціально-політична енциклопедія» (2012) і багатьох інших з науково-методологічних позицій гуманізму та ліберальної демократії М. Іщенко проводить творчий пошук інноваційних принципів, методів, засобів і механізмів демократизації публічного управління та адміністрування.

Наприклад, досліджуються особливості функціонального механізму демократичного управління, який включає: прогнозування→планування→ проектування→програмування→ нормування→ моделювання → експериментування→ практичне виконання→контроль за виконанням. У взаємодії з ним та з іншими механізмами аргументується пріоритетне значення соціального механізму управління: людина → потреба → інтерес → мотив → стимул → ресурс → резерв → соціальна дія → контроль за виконанням тощо.

З метою активнішого впровадження в життя найпрогресивніших соціально-гуманістичних і ліберально-демократичних ідей та цінностей проф. М. Іщенко з 2009 р. започатковано проведення щорічних науково-практичних семінарів державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування з проблем державного управління, публічного управління і адміністрування. За результатами науково-практичних семінарів здійснено видання за його редакцією восьми щорічних збірників наукових праць викладачів і слухачів магістратури зі спеціальності «Державна служба».

У контексті подолання сучасного ретроградства, іноді навіть молодих учених, прагматичний сенс мають аргументовані в Іщенкових працях «Політологія» (2004) і «Теоретико-методологічні засади реформування державної служби та державного управління в Україні» (2010) та ін. інноваційні ідеї гуманізму і ліберальної демократії. Вони виступають методологічною основою дослідження тенденцій конструктивного державотворення в Україні, соціального становлення суверенної, гармонійної особистості, оновлення інститутів держави та громадянського суспільства, що відповідали б загальнопланетарним тенденціям. і перспективам.

У цьому зв'язку М. Іщенком доводиться нерозривна взаємозалежність принципів гуманізації/дегуманізації ↔ демократизації/тоталітаризації ↔ деєтатизації/єтатизації ↔ децентралізації/централізації ↔ деконцентрації/концентрації щодо їх дієвості в сферах праці, власності, влади, а відтак, і в соціальних групах. Якщо в цьому алгоритмі ігнорується чи випадає виконання хоч одного принципу, результат буде наближатись завжди до нуля.

Серед наукової еліти України М. Іщенко відомий широким діапазоном наукових інтересів – філософія гуманізму, філософія науки, філософія політики, соціальна філософія, філософія історії і культури, філософія життя людини та ін. Результати наукових досліджень доповідались ним на понад ста міжнародних, всесоюзних (СРСР), республіканських, регіональних і обласних конференціях, семінарах протягом 1981–2016 рр.

Ідеї наукової школи філософії гуманізму і демократії професора М. П. Іщенка викладені в працях, де він є автором і співавтором. Це близько 260 наукових праць, загальним обсягом більше 550 друкованих аркушів, у тому числі 23 монографії, підручники і навчальні посібники. Серед них 3 індивідуальні монографії, 4 монографії у співавторстві, 9 книг, 7 навчальних і навчально-методичних посібників, десятки брошур і статей. М. П. Іщенко є співавтором енциклопедичного словника

«Філософія політики» (2002, гриф МОНУ). Ним видана за співавторством та його редакцією «Філософія науки: питання теорії і методології: навчальний посібник» (2010, гриф МОНУ).

Професор М. Іщенко своїми науковими працями вніс особистий вагомий внесок в розвиток вітчизняної освіти, філософської, соціально-політичної та соціально-педагогічної наук в Україні. Всі його науково-теоретичні і прикладні ідеї і проекти цілеспрямовано зосереджені на філософії гуманізму, миру і демократії. Їх основна ціль полягає в розробленні, пропаганді, захисті та впровадженні в життя суспільства гуманістичних і демократичних ідей, ідеалів та принципів.

Теоретико-методологічні, концептуальні засади досліджуваних М. П. Іщенком разом з О. М. Іщенком та І. І. Руденком проблем кризь призму сучасних глобальних потрясінь і криз висвітлені у таких вагомих соціально-політичних працях, якими стали наукові видання за його співавторством і редакцією: «Людинознавча компетентність керівника, менеджера, спеціаліста» (2003), «Соціально-політична енциклопедія» (2012), монографія «Людина у Всесвіті і світовій цивілізації» (2013), а також «Людина в суспільстві знань. Парадигми постнекласичної науки» в книзі «Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності» (2015), яка нагороджена Грамотою «Найкраща книга 22 форуму видавців», м. Львів.

За роки завідування кафедрою державного управління і соціально-політичних наук ЧНУ ім. Б. Хмельницького в 1994–2015 рр. під керівництвом М. П. Іщенка виконані дві кафедральні теми: «Соціальне становлення молоді як активного суб'єкта культурного і політичного оновлення українського суспільства» (2005–2010 рр.), «Розвиток України у світі глобалізаційних змін: пріоритети державності, державного управління і місцевого самоврядування» (2011–2015 рр.), державний реєстраційний номер 0111U000766. Нині він керує виконанням третьої теми «Реформування публічної влади і публічного врядування в Україні: європейські орієнтири і виміри» (2015–2020 рр.). За результатами

досліджень видані дві монографії, багато наукових статей. Підготовлена до друку монографія з третьої теми.

Результати наукових досліджень одержані М. П. Іщенком разом з його учнями, серед яких канд. політ. наук, доцент О. М. Іщенко, канд. філос. наук, доцент І. І. Руденко, канд. наук з держ. упр., доцент Л. Я. Самойленко, канд. політ. наук, ст. викладач Я. В. Подолян та ін. Вони використовуються студентами, магістрантами і викладачами в наукових працях, виступах в масових аудиторіях, в лекціях та на практичних заняттях.

З 1994 р. проф. М. Іщенко керує підготовкою в аспірантурі на кафедрі державного управління і соціально-політичних наук молодих наукових кадрів. Під його керівництвом і за його сприяння були захищені більше десяти дисертацій аспірантів та науковців кафедри (М. М. Калініченко, Л. Я. Самойленко, М. О. Титарчук та ін.), вчене звання доцента одержали А. О. Овчаренко, Ж. В. Деркач, І. І. Руденко, О. М. Іщенко, Л. Я. Самойленко та ін.

Філософія гуманізму, миру і демократії, переконаний професор М. П. Іщенко, це маніфест виживання сучасної світової цивілізації, який не має ніякої альтернативи. В цьому контексті науково-дослідницька діяльність філософської школи М. П. Іщенка спрямована на вирішення актуальних проблем збереження всіма шляхами і засобами миру, відмови від насильницьких методів боротьби, запобігання третій світовій війні, захисту суверенітету України, формування у молоді цінностей українського патріотизму і національно-державницького менталітету, а також становлення гуманного, демократичного державного устрою, реформування всіх сфер життя українського суспільства.

*Богданов Володимир Семенович –
доктор філософських наук, професор, декан Черкаського
факультету Національного університету
«Одеська юридична академія».*

III.

ОСНОВНІ КУРСИ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬСЯ ВЧЕНИМ

Політологія.

Філософія.

Методологія системного підходу та наукових досліджень.

Філософія науки.

Культурологія.

Вступ до спеціальності «Публічне управління
та адміністрування».

Основи демократії.

Філософія публічного управління.

Публічна політика.

Публічне управління.

Державне управління і місцеве самоврядування.

Політичний, адміністративний і антикризовий менеджмент.

Публічне адміністрування.

Соціальна і гуманітарна політика.

Філософія гуманізму і демократії.

Основи ювентології.

Соціальна педагогіка.

Методологія, теорія і методика науково-дослідницької
діяльності.

Іміджелогія.

Людинознавча компетентність керівника, менеджера.

Політична психологія.

Психологія управління.

Філософія політики (політична філософія).

Філософія бізнесу і менеджменту.

IV.

НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО

Студентські наукові роботи відзначені дипломами переможців:

1. Команда студентів ЧНУ ім. Б. Хмельницького під керівництвом проф. М. П. Іщенка

- *Гудименко Сергій Юрійович*
- *Вовк Катерина Григорівна*
- *Береза Вадим Олексійович*

зайняла II місце у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади 2002/2003 навчального року зі спеціальності «Політологія». – Диплом, виданий МАУП.

2. Команда студентів ЧНУ ім. Б. Хмельницького під керівництвом проф. М. П. Іщенка

- *Копиця Олена Миколаївна*
- *Артеменко Тетяна Анатоліївна*
- *Папталіна Оксана Сергіївна*

зайняла III місце у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади 2003/2004 навчального року зі спеціальності «Політологія». – Диплом, виданий МАУП.

3. Студент 4-го курсу факультету іноземних мов *Гудименко Сергій Юрійович* під керівництвом проф. Іщенко М. П. став переможцем у Зимовій академії 2004 року, організованій Львівським національним університетом імені Івана Франка за сприяння Центру інформації та документації НАТО в Україні, Міністерства освіти і науки України та Академії наук України. – Львів, 1–5 березня 2004 року. Був запрошений Центром інформації та документації НАТО в Україні з ознайомчим візитом до Штаб-квартири НАТО у Брюсселі у жовтні 2004 року.

4. Слухач магістратури зі спеціальності «Державна служба» *Слива Олена* зайняла II місце на Всеукраїнській олімпіаді держ. службовців у Донецьку у 2012 році.

V.

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ДРУКОВАНИХ ПРАЦЬ

Автореферати дисертацій

1. Ищенко Н. П. Соотношение социальной структуры и политической организации общества в процессе социалистического и коммунистического строительства : автореф. дис. ... канд. филос. наук : 09.00.02 философские науки / Н. П. Ищенко. – К., 1976. – 24 с.

2. Ищенко Н. П. Сущность, противоречия и тенденции социального становления молодежи (социально-философский аспект юноведения) : автореф. дис. ... д-ра филос. наук : 09.00.02 философские науки / Н. П. Ищенко. – М., 1990. – 48 с.

Друковані праці

1971

1. Закон перемены труда и его действие при социализме / Н. Ищенко, В. Г. Лиходей, Г. Постригань // Вестник Киевского университета. Серия Экономика : [сб. науч. тр.]. – К., 1971. – № 13. – С. 16–20.

1975

2. Основи розвитку соціально-класової структури суспільства // Питання наукового комунізму. – К., 1975. – Вип. 29. – С. 28–33.

3. Класи і політична організація суспільства // Питання наукового комунізму. – К., 1975. – Вип. 31. – С. 42–48.

4. Молоді будівники комунізму // Трибуна лектора. – 1975. – № 11. – С. 13–21.

5. Планы семинарских занятий и методические советы по курсу научного коммунизма. – Донецк : ДПИ, 1975. – 47 с.

1976

6. Роль і соціальні функції громадських організацій в процесі становлення комуністичного самоврядування // Питання наукового комунізму. – К., 1975. – Вип. 32. – С. 27–35.

7. Соотношение социальной структуры и политической организации общества в процессе социалистического и коммунистического строительства : автореф. дис. ... канд. филос. наук / Н. П. Ищенко. – К., 1976. – 24 с.

8. Методические советы к семинарам по курсу научного коммунизма. – Донецк : ДПИ, 1976. – 74 с.

9. Соотношение социальной структуры и политической организации общества в процессе социалистического и коммунистического строительства : дис. ... канд. филос. наук / Н. П. Ищенко ; МВ и ССО УССР, КГУ. – К., 1976. – 189 с.

1978

10. Методические указания по курсу научного коммунизма (для заочного отделения). – Черкассы : ЧГПИ, 1978. – 15 с.

11. Планы и методические рекомендации к семинарским занятиям по научному коммунизму / Н. П. Ищенко, В. Я. Коваленко. – Черкассы : ЧГПИ, 1978. – 43 с.

12. Проблема совершенствования социалистического образа жизни. Социологическая наука и практика // Социологические исследования. – М., 1978. – № 4. – С. 107–108.

13. Роль и место профессиональной ориентации в системе трудового воспитания молодежи / Н. П. Ищенко, Н. Д. Пономарчук // Вопросы научного коммунизма. – М., 1978. – Вып. 38. – С. 93–100.

1979

14. Социалистический образ жизни и укрепление морально-психологической атмосферы производственного коллектива : метод. материалы в помощь лектору, пропагандисту / Н. П. Ищенко, В. И. Патрушев. – Черкассы : Знание, 1979. – 33 с.

15. Об изучении материалов и документов КПСС в курсе научного коммунизма : метод. рекомендации в помощь студентам. – Черкассы : ЧГПИ, 1979. – 64 с.

1980

16. Социалистичний трудовий колектив і виховання нового типу особистості / М. П. Іщенко, В. І. Патрушев – Черкаси, 1980. – 34 с.

17. Каждому трудовому коллективу – здоровую морально-психологическую атмосферу / Н. П. Ищенко, В. И. Патрушев // Коммунист Украины. – 1980. – № 9. – С. 55–63.

18. Коммунистическую идейность, активную жизненную позицию каждому советскому человеку. – Черкассы, 1980. – 25 с.

19. Политинформация – важнейшая форма идейно-политического воспитания студентов. – Черкассы : ЧГПИ, 1980. – 11 с.

1981

20. Сила мнения коллектива / Н. П. Ищенко, В. И. Патрушев // Партийная жизнь. – 1981. – № 23. – С. 50–54.

21. План семинарских занятий по курсу научного коммунизма / Н. П. Ищенко, В. Я. Коваленко. – Черкассы : ЧГПИ, 1981. – 17 с.

22. Социально-политические основы социалистического образа жизни, его демократизм // XXVI съезд КПСС о совершенствовании советского образа жизни / под общ. ред. Н. П. Ищенко. – Черкассы, 1981. – С. 26–43.

23. Совершенствование социалистического образа жизни, создание лучших условий для всестороннего развития личности – важнейшая задача политики КПСС // XXVI съезд КПСС о совершенствовании советского образа жизни / под общ. ред. Н. П. Ищенко. – Черкассы, 1981. – С. 77–91.

24. XXVI съезд КПСС о задачах усиления коммунистического воспитания молодежи. – К. : [б. в.], 1981. – 27 с.

1982

25. Что может комитет? / Н. Ищенко, А. Чабан // Комсомольская жизнь. – 1982. – № 5. – С. 23–24.

26. Усиление борьбы с антиподами социалистического образа жизни – важное условие формирования коммунистической идейности молодежи // Развитой социализм и коммунистический идеал : Вторые всесоюз. филос. чтения, Пушкино, 31 мая–3 июня 1982 г. – М., 1982. – С. 65–68.

27. Активно-преобразующая роль общественного мнения в формировании жизненной программы молодой социалистической личности // XXVI съезд КПСС и пути повышения роли общественного мнения в воспитательной работе в трудовых коллективах : тез. докл. и выступ. на науч.-практ. конф., г. Туймазы Башкирской АССР, 19–20 ноября 1982 г. – М. ; Уфа, 1982. – С. 65–67.

1983

28. Сущность и принципы детерминации образа жизни, социального поведения личности молодого человека. – М., 1983. – 40 с. – Деп. в ИНИОН АН СССР, № 12811 от 21.04.1983.

29. Формування у молоді комуністичного ставлення до праці. – К. : Знання України, 1983. – 32 с.

30. Бригадная форма организации труда – один из главных рычагов совершенствования хозяйственного механизма, повышения эффективности производства : тез. докл. и выступ. на обл. науч.-практ. конф. / отв. ред. Н. П. Ищенко. – Черкассы, 1983. – 160 с.

31. О роли партийных организаций в укреплении дисциплины в комсомольско-молодежных коллективах в процессе борьбы с антиподами социалистического образа жизни // Бригадная форма организации труда – один из главных рычагов совершенствования хозяйственного механизма, повышения эффективности производства : тез. докл. и выступ. на обл. науч.-практ. конф. – Черкассы, 1983. – С. 43–53.

32. Рабочая программа и методические указания по курсу научного коммунизма (для заочного отделения) / Н. П. Ищенко, В. В. Гоцуляк, Ю. В. Лазарчук. – Черкассы : ЧГПИ, 1983. – 28 с.

33. Развитое социалистическое общество : учебно-тематический план, планы семинарских занятий, вопросы для повторения. – Черкассы, 1983. – 10 с.

34. Сьогодні і перспективи // Черкаська правда. – 1983. – 2 квіт. – С. 2.

1984

35. Підвищення культури потреб // Філософська думка. – 1984. – № 5. – С. 14–16.

36. Здоровье как фактор социального поведения личности молодого человека // Социально-философские и мировоззренческие проблемы здоровья человека : материалы Всесоюз. конф., г. Львов, ноябрь 1984 г. – М., 1984. – С. 83–87.

37. Пути оптимизации воспитания нового типа личности в процессе борьбы с антиподами социалистического образа жизни // Роль науки в реализации Продовольственной программы СССР. – Умань, 1984. – С. 15–16.

38. Социальная политика КПСС : метод. рекомендации к лекциям и семинарским занятиям / Н. П. Ищенко (общ. ред.), В. И. Григорьев, В. В. Гоцуляк. – Черкассы, 1984. – 42 с.

39. Совершенствование сельского образа жизни и проблемы воспитания личности молодого труженика села // Социальные аспекты Продовольственной программы СССР : тез. докл. всесоюз. науч.-практ. конф. Часть II. / ред. коллегия: В. С. Зубов (отв. ред.), Н. П. Ищенко [и др.]. – М. ; Умань, 1984. – С. 123–125.

40. Совершенствование бытового обслуживания сельского населения как важнейшее условие развития социалистического образа жизни / Н. И. Бушин, Н. П. Ищенко // Социально-экономические проблемы развития сельской службы быта : тез. докл. всесоюз. науч.-практ. конф., г. Хмельницкий, 23–25 окт. 1984 г. – М., 1984. – С. 20–24.

1985

41. Социалистический образ жизни и личность (Проблемы формирования идейно-политического и социально-нравственного облика молодежи) : монография / Н. П. Ищенко. – К. : Вища школа, 1985. – 183 с.

42. Удосконалення соціалістичного способу життя на селі в процесі соціально-культурного розвитку / М. П. Іщенко, М. І. Бушин // Український історичний журнал. – 1985. – № 2. – С. 59–67.

1986

43. Социальное развитие региона // Коммунист Украины. – 1986. – № 12. – С. 84–86.

44. Вдосконалення способу життя як фактор виховання молоді // Філософська думка. – 1986. – № 2. – С. 10–17.

1987

45. Wychwanie mlodziezy w warunkach przebudowy i demokratyzacji spoleczenstwa radzieckiego // Wychwanie mlodziezy dla pokoju I socjalizmu : Miedzynarodowa Konferencja Naukowa, 14–17 kwietnia 1987 roku w Zaciszu k/Bydgoszczy. – Bydgoszcz, 1987. – S. 14–15.

46. Wychwanie mlodziezy dla pokoju : Miedzynarodowa Konferencja Naukowa WSP. Przygotowana do zycia w pokoju // Ilustrowany Kurier Polski. – 1987. – 16 kwietnia, Nr 90 (12781). – S. 1–2.

47. Борьба с антиподами социалистического образа жизни как фактор социального становления личности. – К. : Знание, 1987. – 16 с.

48. Диалектика социального становления молодежи в условиях ускорения социально-экономического развития села // Человеческий фактор в аграрной политике КПСС на современном этапе. – К. ; Умань, 1987. – Ч. 1. – С. 122–123.

49. Не спостерігати, а виховувати // Черкаська правда. – 1987. – 5 трав. – С. 3.

50. Особенности диалектики социалистического образа жизни и воспитания молодежи в условиях перестройки // Вопросы научного коммунизма. – М., 1987. – Вып. 67. – С. 75–83.

1988

51. Проблема социального становления современной молодежи в свете педагогических идей А. С. Макаренко // Педагогическое наследие А. С. Макаренко и проблемы перестройки советской школы : тез. докл. и выступ. на обл. науч.-практ. конф. – Черкассы, 1988. – С. 23–25.

52. Індивідуальна виховна робота – важливий засіб посилення боротьби з антиподами соціалістичного способу життя // Матеріали 43-ї звітної-наукової конференції викладачів ЧДП, квітень 1988 р. – Черкаси, 1988. – С. 3.

53. Социальное становление молодежи в условиях современной цивилизации // Вторая международная науч.-практ. конф. «Молодежь в процессе обновления в социалистических странах», г. Москва, молодежный центр «Олимпиец», 10–15 ноября 1988 г. – М., 1988. – С. 7–9.

1989

54. Социальное становление советской молодежи : монография. – К. : Выща школа, 1989. – 239 с.

55. Сущность, противоречия и тенденции социального становления молодежи в условиях перестройки // Пути совершенствования идейно-воспитательной работы среди молодежи / отв. ред. Н. П. Ищенко. – М. ; Черкассы, 1989. – С. 41–52.

56. Пути совершенствования идейно-воспитательной работы среди молодежи / отв. ред. Н. П. Ищенко – М. ; Черкассы, 1989. – 121 с.

57. Юноведение – объективно необходимая, целостная наука о молодежи // Пути совершенствования идейно-воспитательной работы среди молодежи / отв. ред. Н. П. Ищенко. – М. ; Черкассы, 1989. – С. 101–107.

1990

58. Сущность, противоречия и тенденции социального становления молодежи (социально-философский аспект юноведения) : дис. ... д-ра филос. наук. – М., 1990. – 355 с.

59. Усиление тенденций демократизации механизма социального становления молодежи // Социалистический труд. – 1990. – № 3. – С. 74.

60. Робоча програма секції соціально-політичної теорії. – Черкаси : ЧДП, 1990. – 35 с.

61. Сущность, противоречия и тенденции социального становления молодежи (социально-философский аспект юноведения) : автореф. дис. ... д-ра филос. наук. – М., 1990. – 48 с.

62. Основы политологии : метод. разработка. – Черкассы : ЧГПИ, 1990. – 27 с.

63. Робоча програма курсу «Проблеми теорії сучасного соціалізму». – Черкаси : ЧДП, 1990. – 28 с.

64. Результаты обстеження або як реорганізувати управлінський апарат // Слава праці. – 1990. – № 4 (456). – С. 3.

1991

65. Роль авторитета в демократизации современного общества / Н. П. Ищенко, В. С. Богданов. – К., 1991. – 49 с. – Деп. в УкрНИИНТИ Госплана УССР, № 1382 от 18.10.1991 г.

66. Ім'я, що належить історії // Черкаський край. – 1991. – 31 трав. – С. 2.

67. Молодежные проблемы в контексте современных социальных технологий // Актуальные проблемы разработки и внедрения социальных технологий в трудовых коллективах. – М., 1991. – Вып. первый. – С. 126–129.

68. Основы политологии : программа. – Черкассы : ЧГПИ, 1991. – 30 с.

69. Основы политологии : учеб. прогр. – Черкассы : ЧГПИ, 1991. – 33 с.

70. Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : материалы межрегион. конф., г. Черкассы, 10–12 октября 1991 г. Ч. 1 / отв. ред. Н. П. Ищенко. – Черкассы ; М. : ГКСРСУ : Духовное достояние деревни, 1991. – 191 с.

71. Методология, теория и практика социального и духовного развития села / Н. П. Ищенко, Н. И. Бушин // Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : материалы межрегион. конф., г. Черкассы, 10–12 октября 1991 г. – Черкассы ; М., 1991. – Ч. 1. – С. 4–11.

72. Мораль как фактор развития социокультурной сферы // Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : материалы межрегион. конф., г. Черкассы, 10–12 октября 1991 г. – Черкассы ; М., 1991. – Ч. 1. – С. 91–94.

1992

73. Социально-философские проблемы юноведения. – М. ; К. : АИСТ, 1992. – 50 с.

74. Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : материалы межрегион. конф., г. Черкассы, 10–12 октября 1991 г. Ч. 2 / отв. ред. Н. П. Ищенко. – Черкассы ; М. : ГКСРСУ : Духовное достояние деревни, 1992. – 101 с.

75. Проблемы и тенденции социального становления сельской молодежи // Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : материалы межрегион. конф., г. Черкассы, 10–12 октября 1991 г. – Черкассы ; М., 1992. – Ч. 2. – С. 18–22.

76. От теории к практике обновления стиля жизни и работы // Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : материалы межрегион. конф., г. Черкассы, 10–12 октября 1991 г. – Черкассы ; М., 1992. – Ч. 2. – С. 90–93.

77. Основи політології. Примірна програма і плани семінарських занять / М. П. Іщенко, В. С. Богданов. – Черкаси : ЧДП, 1992. – 22 с.

78. Соціальні технології в національно-культурному відродженні сіл України / М. П. Іщенко, М. І. Бушин // Сучасне село України: шляхи виходу з кризи : тези доп. респуб. наук.-практ. конф. – Умань, 1992. – Частина I. – С. 12–17.

1993

79. История Украины / Н. И. Бушин, Н. П. Ищенко [та ін.]. – Черкассы : СІЯЧ, 1993. – 176 с. – [Текст на китайском языке].

80. Молодежная политика и социально-политические ориентации молодежи / Н. П. Ищенко, Г. К. Линевич. – М. : ИМ РАН, 1993. – 61 с.

81. Социальные технологии в странах современной цивилизации. Хрестоматия : в 2-х т. Т. 1. – Минск : Ин-т социологии АН Беларуси, 1993. – 263 с.

82. Социальные технологии в странах современной цивилизации. Хрестоматия : в 2-х т. Т. 2. – Минск : Ин-т социологии АН Беларуси, 1993. – 233 с.

1994

83. Социальные технологии: вопросы теории и практики. Книга 1 / Е. М. Бабосов, Н. И. Бушин, Н. П. Ищенко [и др.]. – К. : УАННП : Ин-т социологии АН Беларуси, 1994. – 129 с.

84. Социальные технологии: вопросы теории и практики. Книга 2. / Е. М. Бабосов, Н. И. Бушин, Н. П. Ищенко [и др.]. – К. : УАННП : Ин-т социологии АН Беларуси, 1994. – 173 с.

1995

85. Проблеми сім'ї в умовах переходу до ринкових відносин : матеріали доп. та вист. на обл. наук.-практ. конф. / відп. ред. М. П. Іщенко. – Черкаси, 1995. – 141 с.

86. Здоров'я – найвища цінність сімейного щастя // Проблеми сім'ї в умовах переходу до ринкових відносин : обл. наук.-практ. конф. – Черкаси, 1995. – С. 56–58.

87. Роль сім'ї у розвитку фізичної культури дітей // Проблеми сім'ї в умовах переходу до ринкових відносин : обл. наук.-практ. конф. – Черкаси, 1995. – С. 105–107.

88. Політологія : навч. програма та плани лекцій і семінар. занять. – Черкаси : ЧДП, 1995. – 48 с.

1996

89. История Украины : учеб. пособие / Н. И. Бушин, Н. П. Ищенко, В. И. Коваль, В. Ю. Крушинский. – К. ; Черкасы : СІЯЧ, 1996. – 384 с.

90. Історія світової та вітчизняної культури : навч. програма та плани лекцій і семінар. занять / М. П. Іщенко, О. В. Вауліна, Т. К. Жук, В. Я. Коваленко. – Черкаси : ЧДУ, 1996.– 27 с.

91. Молодь – активний суб'єкт оновлення сучасної цивілізації // Вивчення молоді на сучасному етапі: питання методології і методики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 11–13 жовтня 1995 р. – К., 1996. – С. 73–75.

92. Творче та соціально-політичне сходження С. О. Єфремова / М. П. Іщенко, Р. Г. Бакало // Матеріали

Всеукраїнських Єфремовських читань. – Черкаси, 1996. – С. 97–99.

93. Плани семінарських занять з політології / М. П. Іщенко, В. Я. Коваленко. – Черкаси : ЧДУ, 1996. – 24 с.

1997

94. Конституційні основи державної влади в Україні / М. П. Іщенко, В. Я. Коваленко // Вісник Черкаського університету. Серія Соціально-гуманітарні науки: [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 1997. – Вип. 2. – С. 140–144.

95. Конституція України про державну владу. – Черкаси : ЧДУ, 1997. – 28 с.

96. Науково-методологічний аспект поліпшення викладання політології в ЧДУ ім. Б. Хмельницького // Соціально-гуманітарна освіта України та шляхи її розбудови : матеріали Всеукраїнської наради завідуючих кафедрами соціально-гуманітарних дисциплін. – К., 1997. – С. 25–27.

1998

97. Українська національна ідея: її генеза та сутність / А. Фартушний ; наук. ред. д-р філос. наук, проф. М. Іщенко. – Л. : Академічний експрес, 1998. – 126 с.

98. Політико-правові детермінанти державотворення в Україні // Проблеми і шляхи державотворення в Україні. – Л., 1998. – С. 48–61.

99. Перспективи і тенденції становлення громадянського суспільства в Україні // Розвиток української національної ідеї. – Л., 1998. – С. 18–24.

100. Про деякі тенденції розвитку політичних систем українського суспільства / А. Фартушний, О. Гринів, М. Іщенко

[та ін.] // Українська національна ідея та процес державотворення в Україні : наук. вид. – Л., 1998. – С. 100–103.

101. Робоча програма з політології. – Черкаси : ЧДУ, 1998. – 24 с.

1999

102. Соціально-політичний словник-довідник : навч.-метод. посіб. для вузів / М. Іщенко, В. Андрущенко, М. Титарчук, П. Маленко ; за ред. проф. М. Іщенка. – К. ; Черкаси : Відлуння-плюс, 1999. – 304 с.

103. Життя – найвища цінність у людини // Вісник Черкаського університету. Серія Філософія : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 1999. – Вип. 14. – С. 3–12.

104. Українська та зарубіжна культура // Навчально-методичні матеріали для студентів I-го курсу заочної форми навчання історичного факультету. – Черкаси, 1999. – С. 166–188.

105. Оптимальне суспільство як соціальна перспектива : виступ // Перехідне суспільство в Україні: досвід – проблеми – перспективи : Міжнар. наук. конф., 23–24 жовтня 1999 р., м. Львів.– Л., 1999. – С. 8.

106. Українська культура: навч. вид. : Част. перша / А. Фартушний, наук. ред. д-р філос. наук, проф. М. Іщенко. – Л. : Львівська політехніка, 1999. – 112 с.

107. Політологія : програма семінарів. – Черкаси : ЧДУ, 1999. – 40 с.

108. Положення про кафедру політології та права. – Черкаси : ЧДУ, 1999. – 12 с.

109. Політологія : навч. програма. – Черкаси : ЧДУ, 1999. – 56 с.

2000

110. Життя – найвища цінність у людини // Вісник Черкаського університету. Серія Філософія : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2000. – Вип. 20. – С. 3–12.

111. Політологія : навч. програма. – Черкаси : ЧДУ, 2000. – 43 с.

112. Українська та зарубіжна культура : навч. програма / М. П. Іщенко, О. В. Вауліна, М. А. Галушко. – Черкаси : ЧДУ, 2000. – 40 с.

113. Політологія : програма семінарів. – Черкаси : ЧДУ, 1999. – 36 с.

114. Політологія : робоча програма. – Черкаси : ЧДУ, 2000. – 24 с.

115. Політологія // Навчально-методичні матеріали для студентів четвертого курсу заочної форми історичного факультету. – Черкаси, 2000. – С. 5–39.

116. Положення про модульно-рейтингову систему оцінювання знань студентів. – Черкаси : ЧДУ, 2000. – 12 с.

117. Деякі аспекти активізації форм і методів навчально-виховного процесу у вищій школі // Політологія в Україні: стан та перспективи розвитку : зб. наук. доп. і ст. – К., 2000. – С. 66–71.

2001

118. Современный мир: анализ и прогнозы // Губернские ведомости. – 2001. – 15 февр. – С. 3, 5.

119. Війна в Афганістані може стати кроком до третьої світової війни // Нова Доба. – 2001. – 23 жовт. – С. 8.

120. Громадянське суспільство: сутність та основні параметри розвитку в сучасній Україні // Формування громадянського суспільства в Україні. – Л., 2001. – С. 62–73.

121. Ініціативний і рівноправний партнер // Трудова слава. – 2001. – 7 лют. – С. 2.

122. Історія держави і права : навч. програма / М. П. Іщенко, М. А. Галушко. – Черкаси : ЧДУ, 2001. – 28 с.

123. Історія держави і права України: програма семінарів. – Черкаси : ЧДУ, 2001. – 25 с.

124. Історія держави і права України : робоча програма. – Черкаси : ЧДУ, 2001. – 16 с.

125. Парламентаризм та його реалізація в Україні // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді, 31 травня–1 червня 2001 р. – Черкаси, 2001. – Ч. 2. – С. 171.

126. Соціальна політика України : метод. розробка. – Черкаси : ЧДУ, 2001. – 52 с.

127. Сутність та особливості сучасної молодіжної політики в Україні // Місто. – 2001. – 11 квіт. – С. 3.

128. Феномен громадянського суспільства в сучасній цивілізації // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Вип. 6. – Л., 2001. – С. 33–39.

2002

129. Філософія політики : короткий енциклопед. слов. / авт.-упоряд.: Андрущенко В. П. [та ін.]. – К. : Знання, 2002. – 670 с.

130. Сутність, закономірності і проблеми соціально-політичної еволюції людства // Записки Осередку Наукового

Товариства ім. Шевченка у Черкасах. – Черкаси, 2002. – Т. 1 : Збірник наукових статей. – С. 113–128.

131. Методологічні основи розвитку політології // Тринадцята наукова сесія Наукового товариства ім. Шевченка у Черкасах, 12 березня–3 квітня 2002 р. – Черкаси, 2002. – С. 23–24.

132. Феномен культури у політиці / М. П. Іщенко, Л. О. Босовська // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2002. – С. 270.

133. Вплив ідей Ренесансу на прогрес у політиці / М. П. Іщенко, Ю. І. Острівна // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2002. – С. 271.

134. Інноваційні ідеї і тенденції в розквіті демократії / М. П. Іщенко, Н. Жуковська // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2002. – С. 276.

135. Положення про модульно-рейтингову систему оцінки знань студентів. – Черкаси : ЧДУ, 2002. – 13 с.

2003

136. Людинознавча компетентність керівника, менеджера, спеціаліста : монографія / М. П. Іщенко, І. І. Руденко ; за ред. М. П. Іщенка. – Черкаси : Відлуння-Плюс, 2003. – 200 с.

137. Як управляємо тим, що маємо? // Політичний менеджмент. – 2003. – № 2. – С. 156–158.

138. Молодь як об'єкт і суб'єкт молодіжної політики в Україні і перспективи розвитку сільської молоді // Сільська молодь: проблеми і перспективи : матеріали доп. і виступів учасн. всеукр. конф., 30 жовт.–1 листоп. 2002 р., м. Черкаси / редкол.: М. П. Іщенко [та ін.]. – К., 2003. – С. 38–49.

139. Філософія бізнесу і менеджменту / М. П. Іщенко, Ю. В. Лазарчук, І. І. Руденко, В. М. Яценко ; за ред. М. П. Іщенка. – Черкаси : Брама, 2003. – 56 с.

140. Соціальна сутність та закономірності розвитку людини / М. П. Іщенко, Д. М. Семеняка // V Всеукр. студ. наук. конф. «Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді», 22–23 травня 2003 р. – Черкаси, 2003. – С. 210.

141. Соціально-біологічні умови еволюції людини / М. П. Іщенко, З. Д. Слободяник // V Всеукр. студ. наук. конф. «Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді», 22–23 травня 2003 р. – Черкаси, 2003. – С. 211.

142. Людина як феномен біологічної та соціальної еволюції / О. В. Гончаренко, М. П. Іщенко // V Всеукр. студ. наук. конф. «Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді», 22–23 травня 2003 р. – Черкаси, 2003. – С. 212.

143. Виникнення та розвиток феміністичного руху / І. О. Яковенко, М. П. Іщенко // V Всеукр. студ. наук. конф. «Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді», 22–23 травня 2003 р. – Черкаси, 2003. – С. 213.

144. Сутність і концепції політичного лідерства / А. Л. Ідобаєва, М. П. Іщенко // V Всеукр. студ. наук. конф. «Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді», 22–23 травня 2003 р. – Черкаси, 2003.– С. 219.

145. Шляхи інтеграції України в світове співтовариство / Я. М. Загорулько, М. П. Іщенко // V Всеукр. студ. наук. конф. «Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у

дослідженнях студентської молоді», 22–23 травня 2003 р. – Черкаси, 2003. – С. 222.

146. Шляхи і способи побудови громадянського суспільства в Україні / С. О. Македонська, М. П. Іщенко // V Всеукр. студ. наук. конф. «Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді», 22–23 травня 2003 р. – Черкаси, 2003. – С. 228.

147. Здоров'я – невід'ємна передумова ефективної діяльності менеджера // Управління активними системами в бізнесі, освіті, техніці : тези міжнар. конф. – Черкаси, 2003. – С. 37–38.

148. Здоров'я, кохання та освіту молоді черкащани цінують перш за все // Нова Доба. – 2003. – 6 трав. – С. 4.

149. Наші студенти – одні з найкращих // Черкаський університет. – 2003. – № 9 (29), травень. – С. 6.

150. Осердя політичної реформи України – її народ // Нова Доба. – 2003. – 8 трав. – С. 3.

151. Сільська молодь: проблеми і перспективи : матеріали доп. і виступів учасн. Всеукраїнської конф., 30 жовт.–1 листоп. 2002 р., м. Черкаси / редкол.: М. П. Іщенко [та ін.]. – К. : Знання України, 2003. – 112 с.

152. Студенти університету про реформу політичної системи України // Черкаський університет. – 2003. – № 9 (29). – С. 2.

153. Сутність та інноваційні тенденції соціального становлення особистості // Чотирнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка у Черкасах, 12–20 березня 2003 р. – Черкаси, 2003. – С. 37–40.

154. Формування соціально-політичних пріоритетів у сучасної української молоді // Вісник Черкаського університету.

Серія Педагогічні науки : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2003. – Вип. 3. – С. 34–41.

2004

155. Політологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Іщенко.– Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2004.–388 с.

156. Практикум з політології : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2004. – 324 с.

157. Спосіб життя і соціальне становлення особистості в умовах ринку // Розвиток банківської системи в Україні : наук.-практ. семінар, 20–21 травня 2004 р. – Черкаси, 2004. – С. 9.

158. Соціально-філософські проблеми способу життя сучасної української молоді // П'ятнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка, 10–27 березня 2004 р. – Черкаси, 2004. – С. 101–103.

2005

159. Трансформування українського суспільства в контексті пріоритетів і ідеалів європейської і світової цивілізації // Шістнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка в Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 12–31 березня 2005 р. – Черкаси, 2006. – С. 5–7.

160. Інноваційні технології навчання політології. Випускна творча робота, 25 листопада 2005 р. – К. : АПН України : Центральний ін-т післядипломної освіти, 2005. – 28 с.

2006

161. Політологія: питання теорії і методики : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, Ж. В. Деркач ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2006. – 320 с.

162. Відповіді до контрольних вправ і завдань, розміщених у навчальному посібнику «Політологія: питання теорії і методики» / М. П. Іщенко, Ж. В. Деркач ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2006. – 22 с.

163. Передмова до монографії // Калініченко М. М. Влада громадянського суспільства : монографія. – Суми, 2006. – С. 3–5.

164. Актуальні проблеми демократизації і консолідації українського суспільства // Сімнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка, 14–24 березня 2006 р. – Черкаси, 2006. – С. 112–113.

165. Оптимізація соціального становлення особистості – актуальне завдання громадянського суспільства // Громадянське суспільство України у площині економічного, правового, політичного та духовного розвитку : до 15-річчя незалежності України : матеріали наук.-практ. конф., 26 травня 2006 р. – Черкаси, 2006. – С. 3–10.

2007

166. Політологія : навч.-метод. комплекс / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко, М. О. Титарчук ; за ред. М. П. Іщенка. – Черкаси : Брама-Україна, 2007. – 198 с.

167. Політологія : навч. посіб. / М. П. Іщенко, П. І. Гаман ; за ред. М. П. Іщенка. – 2-е вид., допов. – Черкаси : ЧНУ, 2007. – 388 с.

168. Практикум з політології : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко, М. О. Титарчук ; за ред. М. П. Іщенка. – 2-е вид., допов. – Черкаси : ЧНУ, 2007. – 324 с.

169. Актуальні питання методики і методології викладання політології у вищих навчальних закладах України / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко // Вища школа України: поступ у майбутнє : Всеукр. наук.-практ. конф., 25–26 квітня 2007 р. – Черкаси, 2007. – С. 65–66.

170. Соціально-політичні ідеї розвитку українського суспільства у творчій спадщині І. Я. Франка // Франківські читання: 150-річчю з дня народження І. Я. Франка присвячується : [зб. ст.]. – Черкаси, 2007. – С. 182–184.

171. Соціалістичні ідеї в духовному світогляді Івана Франка / І. Василенко, М. Іщенко // Франківські читання : 150-річчю з дня народження І. Я. Франка присвячується : [зб. ст.]. – Черкаси, 2007. – С. 215–216.

172. Актуальні питання методики і методології викладання політології у вищих навчальних закладах України / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко // Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2007. – Вип. 99. – С. 74–84.

2008

173. Політологічні аспекти державного управління і місцевого самоврядування : навч. програма дисципліни для магістрів денної та заочної форм навчання спеціальності 8.150101 Державна служба / М. П. Іщенко, П. І. Гаман, О. М. Іщенко ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 32 с.

174. Культура як чинник міжнаціональної комунікації в процесі глобалізації системи освіти / М. П. Іщенко, О. І. П'єцух // Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2008. – Вип. 120. – С. 3–7.

175. Проблеми інновацій у методології соціально-філософських досліджень суспільно-політичного життя / М. П. Іщенко, Б. О. Бєглов // Вісник Черкаського університету. Серія Філософія : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2008. – Вип. 130. – С. 148–155.

176. До історії феномена демократії та його реалізації в розвитку українського суспільства / М. П. Іщенко, Л. Я. Самойленко // Нова парадигма. – 2008. – Вип. 74. – С. 119–131.

177. Імідж України в контексті трансформаційних процесів // Політичний менеджмент. – 2008. – № 4 (31). – С. 154–162.

178. Україна на шляху євроінтеграції // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів X Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка–2008». Серія «Суспільні науки». – Черкаси, 2008. – С. 198–200.

179. Основні причини нестабільності демократії в Україні // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів X Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка–2008». Серія «Суспільні науки». – Черкаси, 2008. – С. 179–181.

180. Сутність і особливості управлінських технологій // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів X Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка–2008». Серія «Суспільні науки». – Черкаси, 2008. – С. 163–165.

181. Глобалізація системи освіти у ракурсі міжкультурної комунікації / М. П. Іщенко, О. І. П'єцух // Вища школа України в умовах глобалізації та інтеграції : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 27–28 березня 2008 р. – Черкаси, 2008. – С. 3–4.

182. Проблеми інновацій у методології соціально-філософських досліджень суспільно-політичного життя / М. П. Іщенко, Б. О. Бєглов // Вісник Черкаського університету. Серія Філософія : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2008. – Вип. 130. – С. 148–155.

183. Політологічні аспекти державного управління і місцевого самоврядування : робоча прогр. для магістрів денної та заочної форм навчання спец. 8.150101 Державна служба /

М. П. Іщенко, О. М. Іщенко, П. І. Гаман, ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 44 с.

184. Детермінованість економічної діяльності загальнопланетарними тенденціями розвитку людства // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 25–26 вересня 2008 р. – Черкаси, 2008. – С. 175–176.

185. Інноваційність політології як важель навчально-виховного процесу в університеті // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Викладач і студент: суб'єкт–суб'єктні відносини», 27–28 листопада 2008 р. – Черкаси, 2008. – С. 111–113.

2009

186. Культурологія : навч. посіб. для денної, заочної, екстернатної та дистанційної форм навчання / М. П. Іщенко, П. І. Гаман, О. М. Іщенко, А. О. Овчаренко ; за ред. проф., д-ра філос. наук М. П. Іщенка. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 292 с.

187. Оптимізація навчального процесу зі спеціальності «Державна служба» в контексті глобалізації системи освіти // Підготовка державних службовців у контексті адаптації до європейських стандартів : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 14 травня 2009 р. – Черкаси, 2009. – С. 13–20.

188. Актуальність ідей В. І. Вернадського у трансформації сучасних продуктивних сил // Розвиток продуктивних сил України: від В. І. Вернадського до сьогодення : матеріали Міжнар. наук. конф., м. Київ, 20 березня 2009 р. : у 3-х ч. – К., 2009. – Ч. 1. – С. 75–78.

189. Пріоритети оптимізації соціально-економічної та фінансової діяльності в умовах глобалізації сучасного світу // Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей :

матеріали Міжнар. філос.-екон. читань, 20–21 травня 2009 р. – Львів, 2009. – С. 100–108.

190. Метаморфози глобалізованої цивілізації і соціально-моральні імперативи управління економічною діяльністю // Моральний вимір економіки: соціальна відповідальність бізнесу та економічна ефективність : монографія. – К., 2009. – С. 169–194.

191. Державна служба : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, П. І. Гаман, В. І. Шарий ; за ред. М. П. Іщенка. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – 144 с.

192. Правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування : навч. програма / М. П. Іщенко, Б. М. Гук ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – 35 с.

193. Правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування : робоча програма / М. П. Іщенко, Б. М. Гук ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – 32 с.

194. Відносини України і Німеччини в контексті євроінтеграції / М. П. Іщенко // Niemcy w XXI wieku. Wybrane problemy polityczne i społeczne. – Bydgoszcz, 2009. – С. 167–173.

195. Оптимізація економічної діяльності в контексті загально планетарних тенденцій становлення світової цивілізації / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко // Вісник Університету банківської справи НБУ. – К., 2009. – № 1 (4), квіт. – С. 35–39.

196. Актуальні питання методології і критеріїв наукового пізнання / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко, І. І. Руденко // Вісник Черкаського університету. Серія Філософія : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2009. – Вип. 170. – С. 108–117.

197. Пріоритети оптимізації соціально-економічної та фінансової діяльності в умовах глобалізації сучасного світу // Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей :

матеріали Міжнар. філос.-екон. читань, 20–21 травня 2009 р. – Львів, 2009. – С. 100–108.

198. Підготовка державних службовців у контексті адаптації до європейських стандартів : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 14 травня 2009 р. / Головне упр. держ. служби України, Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького ; голова ред. кол. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – 108 с.

199. Трансформація способу життя українців у глобалізаційному контексті світової цивілізації // Вісімнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка у Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 5–27 березня 2007 р. – Черкаси, 2008. – С. 6–11.

200. Антикризові технології державного управління: напрями, завдання, вимоги / М. П. Іщенко, В. І. Шарий // Вісімнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка у Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 5–27 березня 2007 р. – Черкаси, 2008. – С. 133–137.

201. Бізнес як суб'єкт політики та його політичне забезпечення : доп. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенка // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 жовтня 2009 р. – Черкаси, 2009. – С. 72–81.

2010

202. Філософія науки: питання теорії і методології : навч. посіб. / М. П. Іщенко, І. І. Руденко ; за ред. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенка. – К. : УБС НБУ, 2010. – 442 с.

203. Теоретико-методологічні засади реформування державної служби та державного управління в Україні // Вісник державної служби України. – 2010. – № 3. – С. 13–18.

204. Основи демократії : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко, П. І. Гаман ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. – 104 с.

205. Психологія управління : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, В. І. Шарий ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. – 236 с.

206. Технології державного антикризового управління ризиком / М. Іщенко, В. Шарий // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. – К., 2010. – Вип. 1. – С. 29–39.

207. Зростання ролі державних і громадських інституцій у протидії корупції // Політико правові і соціально-моральні фактори розвитку державної служби та запобігання корупції в Україні : зб. матеріалів наук.-практ. семінару. – Черкаси, 2010. – С. 21–25.

208. Теоретико-методологічні проблеми реформування державної служби та державного управління в Україні // Кримський юридичний вісник. – Сімф., 2010. – Вип. 2 (9), ч. II. – С. 119–135.

209. Сучасній професійній державній службі в Черкаській області бути! // Нова Доба. – 2010. – 30 верес. – С. 14.

210. Політико-правові і соціально-моральні фактори розвитку державної служби та запобігання корупції в Україні : зб. матеріалів наук.-практ. семінару / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси, 2010. – 206 с.

211. Актуальні проблеми теорії і технології управління освітою в Україні // Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2010. – Вип. 183, ч. IV. – С. 55–58.

2011

212. Основи демократії : навч.-метод. посіб. для студ. і слухачів магістратури держ. служби / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко, П. І. Гаман ; за ред. проф. М. П. Іщенка. – 2-е вид., допов. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. – 232 с.

213. Соціальна і гуманітарна політика : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, А. О. Овчаренко, Я. В. Подолян ; за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. – 400 с.

214. Правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування : навч.-метод. посіб. для студ., слухачів магістратури спец. «Державна служба» денної і заочної форм навч. / М. П. Іщенко, Б. М. Гук ; за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. – 228 с.

215. Науково-теоретичні і морально-етичні засади модернізації системи управління освітою в Україні // Модернізація інститутів державної служби і служби в органах місцевого самоврядування відповідно до політичної та адміністративної реформи в Україні : зб. матеріалів наук.-практ. семінару. – Черкаси, 2011. – С. 22–27.

216. «Державна служба» – це елітна, кар’єрна спеціальність : аналітичне інтерв’ю завідувача кафедри державного управління і соціально-політичних наук, професора М. П. Іщенка. – К. : Нац. агенство України з питань державної служби, 2011. – 8 с.

217. Децентралізація державної влади та раціоналізація органів місцевого самоврядування, як складові аспекти їхньої взаємодії // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукраїнської студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 114–116.

218. Теоретико-методологічне забезпечення процесу прийняття управлінського рішення в державному управлінні: вітчизняний та зарубіжний досвід // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукраїнської студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 125–126.

219. Прийняття державних управлінських рішень // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукраїнської студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 160–162.

220. Система підготовки державних службовців в Україні та за кордоном (Німеччина, Франція) // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукраїнської студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 163–166.

221. Напрямки реформування державної служби // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукраїнської студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 179–181.

222. Основні напрямки оптимізації державно-громадського механізму управління освітою в Україні в контексті глобалізаційних процесів / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко // Фінансовий простір. – 2011. – № 3. – С. 147–154.

223. Модернізація інститутів державної служби і служби в органах місцевого самоврядування відповідно до політичної та адміністративної реформи в Україні : зб. № 3 матеріалів наук.-практ. семінару / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : Чабаненко Ю.А., 2011. – 332 с.

224. Регулятивний потенціал етичних цінностей бізнесу / М. П. Іщенко, І. І. Руденко // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 20–21 жовтня 2011 р. – Черкаси, 2011. – С. 22–26.

225. Територіальна громада як суб'єкт місцевого самоврядування в Україні // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукраїнської студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 176–178.

226. Пріоритети навчання і стажування слухачів магістратури державної служби в Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького // Матеріали круглого столу «Навчання і стажування в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування як важливий чинник підвищення професійної компетентності державних службовців», 11–12 травня 2011 р. – Черкаси, 2011. – С. 11.

227. Положення про кафедру державного управління і соціально-політичних наук. – Черкаси : ЧНУ, 2011. – 15 с.

2012

228. Соціально-політична енциклопедія : наук. вид. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко ; за ред. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ІнтролігаТОР, 2012. – 636 с.

229. Соціальне становлення особистості. Соціальне становлення особистості лідера // Соціально-політична енциклопедія : наук. вид. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко ;

за ред. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ІнтролігаТОР, 2012. – С. 498–501.

230. Вища освіта України і Болонський процес : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, А. О. Овчаренко, В. П. Ткаченко ; за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 360 с.

231. Оптимізація місцевого самоврядування в Україні у контексті досвіду місцевого самоврядування європейських країн // Пріоритети і напрямки оптимізації законодавчої бази діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування : зб. матеріалів наук.-практ. семінару. – Черкаси, 2012. – С. 15–20.

232. Соціально-організаційні основи взаємодії суб'єктів державного управління і органів місцевого самоврядування / М. П. Іщенко, Л. Я. Самойленко // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 1. – С. 43–56.

233. Державна служба – елітна спеціальність // Нова Доба. – 2012. – 17 лип. – С. 4.

234. Роль соціально-психологічних детермінант способу життя у виникненні патологічних станів здоров'я студентів // Матеріали конференції «Формування здорового способу життя студентів». – К., 2012. – С. 3–4.

235. Сучасний лідер: формування якостей особистої гідності і честі за умов реформування державного управління // Лідерство в державному управлінні : зб. доп. щорічних Рішельєвських академічних читань, 21–23 вересня 2012 р., м. Одеса. – О., 2012. – С. 117–121.

236. Основні шляхи оптимізації системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні / М. П. Іщенко, Л. Я. Самойленко // Держава та регіони. Серія Державне управління : [зб. наук. ст.]. – К., 2012. – Вип. 1. – С. 88–93.

237. Пріоритети і напрямки оптимізації законодавчої бази діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування : зб. № 4 матеріалів наук.-практ. семінару / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси, 2012. – 330 с.

2013

238. Людина у Всесвіті і світовій цивілізації : монографія / М. П. Іщенко, І. І. Руденко ; за ред. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенка. – К. : УБС НБУ, 2013. – 458 с.

239. Методика і методологія виконання курсових, магістерських, навчально-методичних і наукових робіт : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко, Л. Я. Самойленко ; за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. – 520 с.

240. Соціальна варіативність феномену свободи в координатах економічного виміру / М. П. Іщенко, І. І. Руденко // Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей : [зб. наук. пр.]. – К., 2013. – С. 279–295.

241. Інноваційність механізмів управління освітою у вищих навчальних закладах України // Інноваційні технології оптимізації систем державного управління і місцевого самоврядування в Україні : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 9 квітня 2013 р. – Черкаси, 2013. – С. 19–21.

242. Основні шляхи та фактори державного й громадського сприяння соціальному становленню відповідальних регіональних лідерів // Формування регіонального лідера: виклики сьогодення : Всеукраїнська наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 1–2 березня 2013 р. – Хмельницький, 2013. – С. 168–170.

243. Інноваційні технології оптимізації систем державного управління і місцевого самоврядування в Україні : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 9 квітня 2013 року / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси, 2013. – 218 с.

244. Сутність та особливості істини і сучасних ідей в економіці [Електронний ресурс] / М. П. Іщенко, І. І. Руденко // Фінансовий простір. – 2013. – № 1 (9). – С. 119–129. – Режим доступу : <http://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1301/13imptea.pdf>

245. Компаративний аналіз моделей, принципів і форм організації систем місцевого самоврядування в європейських країнах / М. П. Іщенко, Л. Я. Самойленко // Держава та регіони. Серія Державне управління : [зб. наук. пр.]. – 2013. – Вип. 1. – С. 131–135.

2014

246. Інституції і принципи становлення нової системи врядування в Україні // Трансформування державної служби і державного управління та їх адаптація до європейських стандартів : зб. № 6 матеріалів наук.-практ. семінару, 16 квітня 2014 р. – Черкаси, 2014. – С. 4–16.

247. Висока економічна культура – нормативний критерій ефективного управління сучасним виробництвом / М. П. Іщенко, І. І. Руденко // Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей : [зб. наук. пр.]. – К., 2014. – С. 103–116.

248. Актуальні проблеми розвитку демократичної влади і публічного управління в Україні // Державне управління і місцеве самоврядування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 квітня 2014 р. – Рівне, 2014. – С. 35–37.

249. Трансформування державної служби і державного управління та їх адаптація до європейських стандартів : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 16 квітня 2014 р. / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси, 2014. – 198 с.

250. Оптимізація процесу впровадження міжнародного стандарту ISO/IEC 17025:2005 в НДЕКЦ при УМВС України в Черкаській області з використанням інформаційно-аналітичних технологій / М. П. Іщенко, С. В. Шкурдода // Державне

управління і місцеве самоврядування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 квітня 2014 р. – Рівне, 2014. – С. 181–183.

2015

251. Людина в суспільстві знань. Парадигми постнекласичної науки / М. П. Іщенко, І. І. Руденко // Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності : навч. посіб. – К., 2015. – С. 395–428.

252. Сутність, напрями і завдання реформування публічної влади і публічного врядування в Україні // Особливості становлення системи державного управління і місцевого самоврядування в контексті членства України в Європейському Союзі : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 25 квітня 2015 р. – Черкаси, 2015. – С. 3–11.

253. Установлення соціальної справедливості – єдина умова миру і консолідації українського суспільства / М. П. Іщенко, І. І. Руденко // Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей : [зб. наук. пр.]. – К., 2015. – С. 147–160.

254. Особливості становлення системи державного управління і місцевого самоврядування в контексті членства України в Європейському Союзі : зб. № 7 матеріалів наук.-практ. семінару, 25 квітня 2015 р. / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси, 2015. – 188 с.

2016

255. Вектори і критерії оптимізації публічного управління і публічного адміністрування та державного управління // Актуальні проблеми вдосконалення публічного управління та адміністрування : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 22 квітня 2016 р. – Черкаси, 2016. – С. 3–16.

256. Сучасні проблеми публічного управління та адміністрування в Україні / М. П. Іщенко, Л. Я. Самойленко //

Науковий вісник Академії муніципального управління:
Серія «Управління» : [зб. наук. пр.]. – К., 2016. – Вип. 2. – С. 113–
121.

257. Основні принципи публічного управління соціально-
економічним розвитком суспільства / М. П. Іщенко, І. І. Руденко
// Фінансовий простір. – 2016. – № 1 (21). – С. 76–80.

VI.

АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ, ЗАХИЩЕНИХ ПРИ ОПОНУВАННІ М. П. ІЩЕНКА

1. Буренко В. И. Политическая власть как объект социального регулирования : автореф. дис. ... д-ра полит. наук : 09.00.10 / В. И. Буренко. – М., 2000. – 48 с.

2. Лазарчук Ю. В. Социально-философский анализ прогнозирования научно-технического прогресса : автореф. дис. ... канд. филос. наук : 09.00.02 / Ю. В. Лазарчук. – Ростов, 1988. – 22 с.

3. Арабчук Я. І. Основні чинники соціалізації особистості в полікультурному середовищі : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 / Я. І. Арабчук ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2011. – 19 с.

VII.

ВІДГУКИ НА АВТОРЕФЕРАТИ ЗАХИЩЕНИХ ДИСЕРТАЦІЙ

1. Кожем'якіна О. М. Суспільний досвід: структура, проблеми сприйняття та соціальні наслідки : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 / О. М. Кожем'якіна О. М. ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. – К., 2003. – 18 с.

2. Титарчук М. О. Трудова поведінка особистості як підприємницька діяльність: соціально-філософський аналіз : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 / М. О. Титарчук ; Південноукраїнський держ. пед. ун-т (м. Одеса) ім. К. Д. Ушинського. – О., 2004. – 20 с.

3. Терешкун О. Ф. Політична суб'єктність української нації: генеза, стан, тенденції розвитку : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.01 / О. Ф. Терешкун ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л., 2005. – 21 с.

4. Бех Ю. В. Філософська модель саморозгортання соціального світу: гносеологічний аналіз : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 / Ю. В. Бех ; АПН України, Ін-т вищ. освіти. – К., 2006. – 20 с.

5. Чайка І. Ю. Системна цілісність суспільства як фактор його прогресивного розвитку : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 / І. Ю. Чайка ; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2005. – 20 с.

6. Боброва А. Г. Основні форми сучасного політичного насилля : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.01 / А. Г. Боброва ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2005. – 19 с.

7. Козловська Г. В. Організаційна свідомість: діалектика індивідуального і суспільного : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.04 / Г. В. Козловська ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2006. – 18 с.

8. Лисенко О. М. Становлення та функціонування органів державної влади України в контексті євроінтеграційних процесів (1991–2004 рр.) : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / О. М. Лисенко ; НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2006. – 20 с.

9. Бойчук М. А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.01 / М. А. Бойчук ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – 20 с.

10. Найчук А. В. Філософсько-педагогічна думка України в контексті світової: цивілізаційна взаємодія : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10 / А. В. Найчук ; АПН України, Ін-т вищ. освіти. – К., 2007. – 20 с.

11. Семененко Л. М. Ціннісно-сміслова детермінація управління навчальним закладом : автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.10 / Л. М. Семененко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – 19 с.

12. Аверіна О.І. Мінливість соціальних систем: теоретико-методологічний аналіз : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 / О. І. Аверіна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – 18 с.

13. Анастасов О. І. Домінуюча партія як чинник політичної інтеграції перехідних суспільств : автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / О. І. Анастасов ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. – Д., 2008. – 18 с.

14. Калініченко Б. М. Влада засобів масової інформації: політологічний аналіз : автореферат дис. ... канд. політ. наук : 23.00.03 / Б. М. Калініченко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – 16 с.

15. Гриджук І. А. Державне регулювання сталого розвитку регіону : автореф. дис. ... канд. наук з держ. регулювання : 25.00.02 / І. А. Гриджук. ; НАН України, Рада по вивченню продукт. сил України. – К., 2009. – 20 с.

16. Рибачук В. Л. Механізми вдосконалення фінансового контролю в системі державного управління : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / В. Л. Рибачук; НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. – К., 2009. – 20 с.

17. Сліпець П. П. Політичні цінності: теорія і методологія пізнання та реалізації : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.01 / П. П. Сліпець ; Нац. акад. наук України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – К., 2009. – 18 с.

18. Нараєвська І. С. Формування механізмів антимонопольної політики держави в Україні : автореф. дис. ...

канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / І. С. Нараєвська ; Акад. муніципального упр. – К., 2010. – 20 с.

19. Фанін І. С. Військово-технічне співробітництво України в процесі розвитку євроатлантичної інтеграції: безпековий вимір : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 21.01.01 / І. С. Фанін ; Рада нац. безпеки і оборони України, Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки. – К., 2010. – 20 с.

20. Томенко М. В. Конституційний процес як пошук стратегічних пріоритетів України : автореф. дис. ... д-ра політ. наук : 23.00.01 / М. В. Томенко; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – К., 2010. – 30 с.

21. Антемюк В. Д. Імідж політичної партії як відображення політичної свідомості сучасного українського суспільства : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.03 / В. Д. Антемюк ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2012. – 18 с.

22. Брегін М. Г. Філософське осмислення трансформації системи освіти у процесі становлення інформаційного суспільства : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10 / М. Г. Брегін ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2013. – 16 с.

23. Порвін М. Ю. Механізми удосконалення державної інвестиційної політики в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / М. Ю. Порвін ; Акад. муніцип. упр. – К., 2011. – 20 с.

24. Караков С. В. Державне управління інноваційною діяльністю в промисловості України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / С. В. Караков ; НАН України, Рада по вивченню продукт. сил України.– К., 2009.–20 с.

25. Сторчеус О. М. Державне регулювання розвитку територіальних промислових комплексів з урахуванням економічної безпеки : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / О. М. Сторчеус ; Акад. муніцип. упр. – К., 2011. – 20 с.

26. Сорока С. В. Механізми взаємодії вищих органів державної влади України в процесі реалізації управлінських функцій : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / С. В. Сорока ; Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2013. – 36 с.

27. Луценко К. О. Організаційно-педагогічні умови управління моніторингом якості навчання фахових дисциплін майбутніх менеджерів невиробничої сфери : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06 / К. О. Луценко ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2014. – 20 с.

28. Дмитрієв В. Ю. Управління якістю маркетингової діяльності вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06 / В. Ю. Дмитрієв ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2015. – 20 с.

29. Стемковська Я. Є. Розвиток організаційної культури вчителів у системі науково-методичної роботи школи художньо-естетичного профілю : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06 / Я. Є. Стемковська ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2014. – 20 с.

VIII.

ДОПОВІДІ І ВИСТУПИ

**на міжнародних, всесоюзних, всеукраїнських,
республіканських і обласних наукових, науково-
практичних конференціях і науково-практичних
семінарах**

1. Социально-политические основы социалистического образа жизни, его демократизм // XXVI съезд КПСС о совершенствовании советского образа жизни / под общ. ред. Н. П. Ищенко. – Черкассы, 1981. – С. 26–43.

2. Совершенствование социалистического образа жизни, создание лучших условий для всестороннего развития личности – важнейшая задача политики КПСС // XXVI съезд КПСС о совершенствовании советского образа жизни. – Черкассы, 1981. – С. 77–91.

3. Укрепление социалистической дисциплины труда как фактор нравственно-правового воспитания молодежи // Производственный коллектив и социалистическое соревнование. Воспитательная роль трудового коллектива : республ. науч.-практ. семинар, 28–29 янв. 1982 г., Днепропетровск. – Д., 1982. – С. 23.

4. Усиление борьбы с антиподами социалистического образа жизни – важнейшее условие формирования коммунистической идейности молодежи // Развитой социализм и коммунистический идеал : Вторые всесоюз. филос. чтения, Пушкино, 31 мая–3 июня 1982 г. – М., 1982. – С. 65–68.

5. Активно-преобразующая роль общественного мнения в формировании жизненной программы молодой социалистической личности // XXVI съезд КПСС и пути повышения роли общественного мнения в воспитательной работе в трудовых коллективах : тез. докл. и выступ. на научн.-практ. конф., 19–20 нояб. 1982 г., г. Туймазы Башкирской АССР. – М. ; Уфа, 1982. – С. 65–67.

6. О роли партийных организаций в укреплении дисциплины в комсомольско-молодежных коллективах в процессе борьбы с антиподами социалистического образа жизни

// Бригадная форма организации труда – один из главных рычагов совершенствования хозяйственного механизма, повышения эффективности производства. Тез. докл. и выступ. на обл. науч.-практ. конф. – Черкассы, 1983. – С. 43–53.

7. Социальная профилактика антиподов социалистического образа жизни в трудовом коллективе // Круглый стол «Социальные проблемы управления трудовым коллективом», г. Киев, окт. 1983 г. – К., 1983. – С. 2.

8. Совершенствование бытового обслуживания сельского населения как важнейшее условие развития социалистического образа жизни // Социально-экономические проблемы развития сельской службы быта : тез. докл. всесоюз. науч.-практ. конф., 23–25 окт. 1984 г., г. Хмельницкий. – М., 1984. – С. 20–24.

9. Методы изучения отклоняющегося поведения членов трудового коллектива // Совершенствование управления социально-экономическими процессами в производственном коллективе : республ. науч.-практ. конф. 7–9 февр. 1984 г., Киев. – К., 1984. – С. 4.

10. Здоровье как фактор социального поведения личности молодого человека // Социально-философские и мировоззренческие проблемы здоровья человека : материалы всесоюзной конф., Львов, ноябрь 1984 г. – М., 1984. – С. 83–87.

11. Пути оптимизации воспитания нового типа личности в процессе борьбы с антиподами социалистического образа жизни // Роль науки в реализации Продовольственной программы СССР. – Умань, 1984. – С. 15–16.

12. Совершенствование сельского образа жизни и проблемы воспитания личности молодого труженика села // Социальные аспекты Продовольственной программы СССР : тез. докл. всесоюз. науч.-практ. конф. Часть II. / редкол. : Зубов В. С. (отв. ред.), Ищенко Н. П. [и др.]. – М. ; Умань, 1984. – С. 123–125.

13. Усиление борьбы с антиподами социалистического образа жизни как условие формирования политической культуры студенческой молодежи // Формирование нового человека и проблемы политической культуры : Всесоюз. научн.-теорет. конф., г. Львов, 2–3 нояб. 1984 г. – Л., 1984. – С. 9.

14. Індивідуальна виховна робота – важливий засіб посилення боротьби з антиподами соціалістичного способу життя

// Програма 42-ї звітної-наукової конференції викладачів ЧДП, 23–24 бер. 1987 р. – Черкаси, 1987. – С. 3.

15. Wychwanie mlodziezy w warunkach przebudowy i demokratyzacji spoleczenstwa radzieckiego // Wychwanie mlodziezy dla pokoju I socjalizmu : Miedzynarodowa Konferencja Naukowa, 14–17 kwietnia 1987 roku w Zaciszu k/Bydgoszczy. – Bydgoszcz, 1987. – S. 14–15.

16. Диалектика социального становления молодежи в условиях ускорения социально-экономического развития села // Человеческий фактор в аграрной политике КПСС на современном этапе : материалы конф.. – К. ; Умань, 1987. – Ч. 1. – С. 122–123.

17. Посилення виховної роботи – важливий фактор посилення боротьби з антиподами соціалістичного способу життя // Матеріали 43-ї звітної-наукової конференції викладачів ЧДП, квіт. 1988 р. – Черкаси, 1988. – С. 3.

18. Проблема социального становления современной молодежи в свете педагогических идей А. С. Макаренко // Педагогическое наследие А. С. Макаренко и проблемы перестройки советской школы : тезисы докл. и выступ. обл. науч.-практ. конф. – Черкасы, 1988. – С. 23–25.

19. Социальное становление молодежи в условиях современной цивилизации // Вторая международная науч.-практ. конф. «Молодежь в процессе обновления в социалистических странах», 10–15 нояб. 1988 г., г. Москва, молодежный центр «Олимпиец». – М., 1988. – С. 7–9.

20. Сущность, противоречия и тенденции социального становления молодежи в условиях перестройки // Пути совершенствования идейно-воспитательной работы среди молодежи : материалы и тез. докл. и выступ. на республ. науч.-практ. конф. – М. ; Черкасы, 1989. – С. 41–52.

21. Юноведение – объективно необходимая, целостная наука о молодежи // Пути совершенствования идейно-воспитательной работы среди молодежи : материалы и тез. докл. и выступ. на республ. науч.-практ. конф. – М. ; Черкасы, 1989. – С. 101–107.

22. Усиление тенденций демократизации механизма социального становления молодежи // Как жить молодому

крестьянину : материалы всесоюз. конф. – Социалистический труд. – М., 1990. – № 3. – С. 74.

23. Молодежные проблемы в контексте современных социальных технологий // Актуальные проблемы разработки и внедрения социальных технологий в трудовых коллективах. Вып. первый. – М., 1991. – С. 126–129.

24. Методология, теория и практика социального и духовного развития села / Н. П. Ищенко, Н. И. Бушин // Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : межрегион. конф., 10–12 окт. 1991 г. – Черкассы ; М., 1991. – Ч. 1. – С. 4–11.

25. Мораль как фактор развития социокультурной сферы // Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : межрегион. конф., 10–12 октября 1991 г. – Черкассы ; М., 1991. – Ч. 1. – С. 91–94.

26. Проблемы и тенденции социального становления современной сельской молодежи // Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : межрегион. конф., 10–12 октября 1991 г. – Черкассы ; М., 1992. – Ч. 2. – С. 18–22.

27. От теории к практике обновления стиля жизни и работы // Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : межрегион. конф., 10–12 окт. 1991 г. – Черкассы ; М., 1992. – Ч. 2. – С. 90–93.

28. Соціальні технології в національно-культурному відродженні сіл України // Сучасне село України: шляхи виходу з кризи.: тези допов. республ. наук.-практ. конф. – Умань, 1992. – Част. I. – С. 12–17.

29. Здоров'я – найвища цінність сімейного щастя // Проблеми сім'ї в умовах переходу до ринкових відносин : обл. наук.-практ. конф. – Черкаси, 1995. – С. 56–58.

30. Роль сім'ї у розвитку фізичної культури дітей // Проблеми сім'ї в умовах переходу до ринкових відносин : обл. наук.-практ. конф. – Черкаси, 1995. – С. 105–107.

31. Молодь – активний суб'єкт оновлення сучасної цивілізації // Вивчення молоді на сучасному етапі: питання методології і методики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 11–13 жовт. 1995 р., м. Київ. – К. : А.Л.Д., 1996. – С. 73–75.

32. Творче та соціально-політичне сходження С. О. Єфремова / М. П. Іщенко, Р. Г. Бакало // Матеріали всеукр. Єфремовських читань. – Черкаси, 1996. – С. 97–99.

33. Науково-методологічний аспект поліпшення викладання політології в ЧДУ ім. Б. Хмельницького // Соціально-гуманітарна освіта України та шляхи її розбудови : матеріали всеукр. наради завідуючих кафедрами соціально-гуманітарних дисциплін. – К. : Генеза, 1997. – С. 25–27.

34. Перспективи і тенденції становлення громадянського суспільства в Україні // Розвиток української національної ідеї : матеріали конф. – Л., 1998. – С. 18–24.

35. Політико-правові детермінанти державотворення в Україні // Проблеми і шляхи державотворення в Україні. – Л., 1998. – С. 48–61.

36. Оптимальне суспільство як соціальна перспектива : виступ М. П. Іщенка // Перехідне суспільство в Україні: досвід – проблеми – перспективи : міжнар. наук. конф., 23–24 жовтня 1999 р., м. Львів. – Л., 1999. – С. 8.

37. Деякі аспекти активізації форм і методів навчально-виховного процесу у вищій школі // Політологія в Україні: стан та перспективи розвитку : [зб. наук. доп. і ст.]. – К., 2000. – С. 66–71.

38. Громадянське суспільство: сутність та основні параметри розвитку в сучасній Україні // Формування громадянського суспільства в Україні. – Л., 2001. – С. 62–73.

39. Місце і роль політичних партій на місцевих виборах: український та європейський досвід // Круглий стіл «Політичні партії та місцеві вибори». – Черкаси, 2001. – С. 3–5.

40. Парламентаризм та його реалізація в Україні // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді, 31 травня–1 червня 2001 р. – Черкаси, 2001. – Ч. 2. – С. 171.

41. Феномен громадянського суспільства в сучасній цивілізації // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – Л., 2001. – С. 112–121.

42. Сутність, закономірності і проблеми соціально-політичної еволюції людства // Записки Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка у Черкасах. – Черкаси, 2002. – Т. 1. – С. 113–128.

43. Інноваційні ідеї і тенденції в розквіті демократії // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2002. – С. 276.

44. Методологічні основи розвитку політології // Тринадцята наукова сесія Наукового товариства імені Т. Шевченка у Черкасах, 12 березня – 3 квітня 2002 р. – Черкаси, 2002. – С. 23–24.

45. Здоров'я – невід'ємна передумова ефективної діяльності менеджера // Управління активними системами в бізнесі, освіті, техніці : тези міжнар. конф. – Черкаси, 2003. – С. 37–38.

46. Феномен культури у політиці // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2002. – С. 270.

47. Вплив ідей Ренесансу на прогрес у політиці // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2002. – С. 271.

48. Соціальна сутність та закономірності розвитку людини // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2003. – С. 210.

49. Соціально-біологічні умови еволюції людини // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2003. – С. 211.

50. Людина як феномен біологічної та соціальної еволюції // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2003. – С. 212.

51. Виникнення та розвиток феміністичного руху // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2003. – С. 213.

52. Сутність і концепції політичного лідерства // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2003. – С. 219.

53. Шляхи інтеграції України в світове співтовариство // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2003. – С. 222.

54. Шляхи і способи побудови громадянського суспільства в Україні // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді. – Черкаси, 2003. – С. 228.

55. Молодь як об'єкт і суб'єкт молодіжної політики в Україні і перспективи розвитку сільської молоді // Сільська молодь: проблеми і перспективи : матеріали доп. і виступів учасн. всеукр. конф., 30 жовтня–1 листоп. 2002 р., м. Черкаси. – К., 2003. – С. 38–49.

56. Сутність та інноваційні тенденції соціального становлення особистості // Чотирнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка у Черкасах, 12–20 березня 2003 р. – Черкаси, 2003. – С. 37–40.

57. Спосіб життя і соціальне становлення особистості в умовах ринку // Розвиток банківської системи в Україні : наук.-практ. семінар, 20–21 травня 2004 р. – Черкаси, 2004. – С. 9.

58. Соціально-філософські проблеми способу життя сучасної української молоді // П'ятнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка, 10–27 березня 2004 р. – Черкаси, 2004. – С. 101–103.

59. Трансформування українського суспільства в контексті пріоритетів і ідеалів європейської і світової цивілізації // Шістнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка в Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 12–31 березня 2005 р. – Черкаси, 2005. – С. 5–7.

60. Актуальні проблеми демократизації і консолідації українського суспільства // Сімнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка, 14–24 березня 2006 р. – Черкаси, 2006. – С. 112–113.

61. Оптимізація соціального становлення особистості – актуальне завдання громадянського суспільства // Громадянське суспільство України у площині економічного, правового, політичного та духовного розвитку : матеріали наук.-практ. конф. «До 15-річчя незалежності України», 26 травня 2006 р., Черк. ін-т МАУП. – Черкаси, 2006. – С. 3–10.

62. Соціально-політичні ідеї розвитку українського суспільства у творчій спадщині І. Я. Франка // Франківські читання, 19–20 жовтня 2006 р. : 150-річчю з дня народження Івана Яковича Франка присвячується : [зб. ст.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2007. – С. 182–184.

63. Актуальні питання методики і методології викладання політології у вищих навчальних закладах України // Вища школа

України: поступ у майбутнє : Всеукр. наук.-практ.конф. 25–26 квітня 2007 р. – Черкаси, 2007. – С. 65–66.

64. Трансформація способу життя українців у глобалізаційному контексті світової цивілізації // XVIII сесія Осередку НТШ у Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 5–27 березня 2007 р. – Черкаси, 2008. – С. 6–11.

65. Антикризові технології державного управління: напрями, завдання, вимоги // XVIII наукова сесія Осередку НТШ у Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 5–27 березня 2007 р. – Черкаси, 2008. – С. 133–137.

66. Україна на шляху євроінтеграції // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів X Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка – 2008». Серія «Суспільні науки». – Черкаси, 2008. – С. 198–200.

67. Основні причини нестабільності демократії в Україні // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів X Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка – 2008». Серія «Суспільні науки». – Черкаси, 2008. – С. 179–181.

68. Сутність і особливості управлінських технологій // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів X Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка – 2008». Серія «Суспільні науки». – Черкаси, 2008. – С. 163–165.

69. Глобалізація системи освіти у ракурсі міжкультурної комунікації // Вища школа України в умовах глобалізації та інтеграції : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 27–28 березня 2008 р. – Черкаси, 2008. – С. 3–4.

70. Детермінованість економічної діяльності загальнопланетарними тенденціями розвитку людства // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 25–26 вересня 2008 р. – Черкаси, 2008. – С. 175–176.

71. Інноваційність політології як важель навчально-виховного процесу // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 27–28 листопада : «Викладач і студент: суб'єкт–суб'єктні відносини». – Черкаси, 2008. – С. 111–113.

72. Відносини України і Німеччини в контексті Євроінтеграції // *Niemcy w XXI wieku. Wybrane problemy polityczne i społeczne.* – Bydgoszcz, 2009. – С. 167–173.

73. Оптимізація економічної діяльності в контексті загально планетарних тенденцій становлення світової цивілізації // *Вісник Університету банківської справи НБУ.* – К., 2009. – №1 (4). – С. 35–39.

74. Бізнес як суб'єкт політики та його політичне забезпечення : доповідь // *Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 жовт. 2009 р.* – Черкаси, 2009. – С. 72–81.

75. Актуальність ідей В. І. Вернадського у трансформації сучасних продуктивних сил // *Розвиток продуктивних сил України: від В. І. Вернадського до сьогодення : матеріали Ювілейної міжнар. наук. конф., м. Київ, 20 березня 2009 р. : у 3-х ч.* – К., 2009. – Ч. 1. – С. 75–78.

76. Пріоритети оптимізації соціально-економічної та фінансової діяльності в умовах глобалізації сучасного світу // *Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей : матеріали міжнар. філос.-екон. читань, 20–21 трав. 2009 р.* – Л., 2009. – С. 100–108.

77. Теоретико-методологічні проблеми реформування державної служби та державного управління в Україні : доповідь // *Кримський юридичний вісник.* – Сімф., 2010. – Вип. 2 (9), ч. II. – С. 119–135.

78. Основні напрямки оптимізації державно-громадського механізму управління освітою в Україні в контексті глобалізаційних процесів // *Фінансовий простір.* – 2011. – № 3. – С. 147–154.

79. Регулятивний потенціал етичних цінностей бізнесу // *Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 20–21 жовт. 2011 р.* – Черкаси, 2011. – С. 98–105.

80. Пріоритети оптимізації соціально-економічної та фінансової діяльності в умовах глобалізації сучасного світу // *Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей : матеріали міжнар. філос.-екон. читань, 20–21 трав. 2009 р.* – Л., 2009. – С. 100–108.

81. Децентралізація державної влади та раціоналізація органів місцевого самоврядування, як складові аспекти їхньої

взаємодії // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 114–116.

82. Теоретико-методологічне забезпечення процесу прийняття управлінського рішення в державному управлінні: вітчизняний та зарубіжний досвід // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 125–126.

83. Прийняття державних управлінських рішень // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 160–162.

84. Система підготовки державних службовців в Україні та за кордоном (Німеччина, Франція) // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 163–166.

85. Напрямки реформування державної служби // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді : зб. матеріалів XIII Всеукр. студ. наук. конф. «Родзинка–2011». Серія «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки». – Черкаси, 2011. – С. 179–181.

86. Роль соціально-психологічних детермінант способу життя у виникненні патологічних станів здоров'я студентів // Формування здорового способу життя студентів : матеріали Всеукр. конф. – К., 2012. – С. 3–4.

87. Сучасний лідер: формування якостей особистої гідності і честі за умов реформування державного управління // Лідерство в державному управлінні : зб. доп. щорічних

Рішельєвських академ. читань, 21–23 вересня 2012 р. – О., 2012. – С. 117–121.

88. Основні шляхи та фактори державного й громадського сприяння соціальному становленню відповідальних регіональних лідерів // Формування регіонального лідера: виклики сьогодення : Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 1–2 березня 2013 р. – Хмельницький, 2013. – С. 168–170.

89. Оптимізація навчального процесу зі спеціальності «державна служба» в контексті глобалізації системи освіти // Підготовка державних службовців у контексті адаптації до європейських стандартів : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 14 травня 2009 р. / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси, 2009. – № 1. – С. 13–20.

90. Зростання ролі державних і громадських інституцій у протидії корупції : тези доповіді // Політико правові і соціально-моральні фактори розвитку державної служби та запобігання корупції в Україні : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 25 березня 2010 р. – Черкаси, 2010. – № 2. – С. 21–25.

91. Науково-теоретичні і морально-етичні засади модернізації системи управління освітою в Україні // Модернізація інститутів державної служби і служби в органах місцевого самоврядування відповідно до політичної та адміністративної реформи в Україні : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 30 березня 2011 р. – Черкаси, 2011. – № 3. – С. 22–27.

92. Оптимізація місцевого самоврядування в Україні у контексті досвіду місцевого самоврядування європейських країн // Пріоритети і напрямки оптимізації законодавчої бази діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 28 квітня 2012 р. – Черкаси, 2012. – № 4. – С. 15–20.

93. Інноваційність механізмів управління освітою у вищих навчальних закладах України // Інноваційні технології оптимізації систем державного управління і місцевого самоврядування в Україні : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 9 квітня 2013 р. – Черкаси, 2013. – № 5. – С. 19–21.

94. Інституції і принципи становлення нової системи врядування в Україні // Трансформування державної служби і державного управління та їх адаптація до європейських

стандартів : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 16 квітня 2014 р. – Черкаси, 2014. – № 6. – С. 4–16.

95. Актуальні проблеми розвитку демократичної влади і публічного управління в Україні // Державне управління і місцеве самоврядування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 квітня 2014 р. – Рівне, 2014. – С. 35–37.

96. Оптимізація процесу впровадження міжнародного стандарту ISO/IEC 17025:2005 в НДЕКЦ при УМВС України в Черкаській області з використанням інформаційно-аналітичних технологій // Державне управління і місцеве самоврядування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 квітня 2014 р. – Рівне, 2014. – С. 181–183.

97. Сутність, напрями і завдання реформування публічної влади і публічного врядування в Україні // Особливості становлення системи державного управління і місцевого самоврядування в контексті членства України в Європейському Союзі : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 25 квітня 2015 р. – Черкаси, 2015. – № 7. – С. 3–11.

98. Вектори і критерії оптимізації публічного управління і публічного адміністрування та державного управління // Актуальні проблеми вдосконалення публічного управління та адміністрування : зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 22 квітня 2016 р. – Черкаси, 2016. – № 8. – С. 3–16.

ІХ.

ВИДАННЯ ЗА РЕДАКЦІЄЮ М. П. ІЩЕНКА

1. XXVI съезд КПСС о совершенствовании советского образа жизни. Методические рекомендации для пропагандистов и слушателей партийной учебы / под общ. ред. Н. П. Ищенко. – Черкассы, 1981. – 138 с.
2. Бригадная форма организации труда – один из главных рычагов совершенствования хозяйственного механизма, повышения эффективности производства : тез. докл. и выступ. на обл. науч.-практ.конф. / отв. ред. Н. П. Ищенко.– Черкассы, 1983. – 160 с.
3. Социальные аспекты Продовольственной программы СССР : тез. докл. всесоюз. научн.-практ. конф. Ч. I. / ред. кол.: В. С. Зубов (отв. ред.), Н. П. Ищенко [и др.]. – М. ; Умань, 1984. – 159 с.
4. Социальные аспекты Продовольственной программы СССР : тез. докл. всесоюз. научн.-практ. конф. Ч. I. / ред. кол.: В. С. Зубов (отв. ред.), Н. П. Ищенко [и др.]. – М. ; Умань, 1984. – 165 с.
5. Социальные аспекты Продовольственной программы СССР : тез. докл. всесоюз. научн.-практ. конф. Ч. II. / ред. кол.: В. С. Зубов (отв. ред.), Н. П. Ищенко [и др.]. – М. ; Умань, 1984. – 170 с.
6. Пути совершенствования идейно-воспитательной работы среди молодежи / отв.ред. Н. П. Ищенко – М. ; Черкассы, 1989. – 121 с.
7. Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : матер. межрегион. конф., 10–12 октября 1991 г. / отв. ред. Н. П. Ищенко. – Черкассы ; М., 1991. – Ч. 1. – 191 с.
8. Проблемы социального и духовного возрождения села на современном этапе : матер. межрегион. конф., 10–12 октября 1991 г. / отв. ред. Н. П. Ищенко. – Черкассы ; М., 1992. – Ч. 2. – 179 с.
9. Социальные технологии в странах современной цивилизации : хрестоматия. В 2-х т. Т. 1. – Минск : Ин-т социологии АН Беларуси, 1993. – 263 с.

10. Социальные технологии в странах современной цивилизации : хрестоматия. В 2-х т. Т. 2. – Минск : Ин-т социологии АН Беларуси, 1993. – 233 с.
11. Социальные технологии: вопросы теории и практики. Кн. 1. / редкол. : Е. М. Бабосов, Н. И. Бушин, Н. П. Ищенко [и др.]. – К. : УАННП ; Ин-т социологии АН Беларуси, 1994. – 129 с.
12. Социальные технологии: вопросы теории и практики. Кн. 2. / редкол. : Е. М. Бабосов, Н. И. Бушин, Н. П. Ищенко [и др.]. – К. : УАННП ; Ин-т социологии АН Беларуси, 1994. – 173 с.
13. Проблеми сім'ї в умовах переходу до ринкових відносин : матеріали доп. та вист. на обл. наук.-практ. конф. / відп. ред. М. П. Іщенко. – Черкаси, 1995. – 141 с.
14. Українська національна ідея: її генеза та сутність / А. Фартушний; наук. ред. : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко. – Л. : Академічний експрес, 1998. – 126 с.
15. Українська культура : навч. вид. Част. перша / А. Фартушний ; наук. ред. : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко. – Л.: Львівська політехніка, 1999. – 112 с.
16. Соціально-політичний словник-довідник : навч.-метод. посіб. для вузів / М. Іщенко, В. Андрущенко, М. Титарчук, П. Маленко ; за ред. проф. М. Іщенка. – К. ; Черкаси : Відлуння-плюс, 1999. – 304 с.
17. Вісник Черкаського університету. Серія Історичні науки. Вип. 12 / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧДУ, 1999. – 156 с.
18. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. Вип. 20 / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧДУ, 2000. – 146 с.
19. Вісник Черкаського університету. Серія Історичні науки. Вип. 21 / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧДУ, 2000. – 162 с.
20. Вісник Черкаського університету. Серія Історичні науки. Вип. 27 / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧДУ, 2001. – 164 с.

21. Вісник Черкаського університету. Серія Історичні науки. Вип. 33 / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧДУ, 2002. – 160 с.

22. Записки Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка у Черкасах : Праці історично-філософської, політологічної, філологічної та культурологічної секцій. Т. I.: [зб. наук. ст.] / редкол. : д-р іст. наук, проф. А. Г. Морозов (голов. ред.), д-р філос. наук, проф. М. П. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : РВВ ЧДУ, 2002. – 168 с.

23. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. Вип. 40 / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси, 2002. – 156 с.

24. Тринадцята наукова сесія Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка у Черкасах : тези доп. на засіданнях секцій і комісій, 12 березня–3 квітня 2002 р. / ред. рада: Ю. В. Триус (відп. ред.), М. П. Іщенко [та ін.]. – Черкаси: Осередок НТШ у Черкасах, 2002. – 112 с.

25. Сільська молодь: проблеми і перспективи : матеріали доп. і виступів учасників Всеукр. конф., 30 жовтня–1 листопада 2002 р., м. Черкаси ; Черкаська обл. держ. Адміністрація / редкол. : М. П. Іщенко [та ін.]. – К. : Знання України, 2003. – 112 с.

26. Вісник Черкаського університету. Серія Історичні науки. Вип. 50 / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2003. – 176 с.

27. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. Вип. 51 / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2003. – 164 с.

28. Філософія бізнесу і менеджменту : тексти лекцій / М. П. Іщенко, Ю. В. Лазарчук, І. І. Руденко, В. М. Яценко ; за ред. М. П. Іщенка. – Черкаси : Брама, 2003. – 56 с.

29. Людинознавча компетентність керівника, менеджера, спеціаліста / М. П. Іщенко, І. І. Руденко ; за ред. М. П. Іщенка. – Черкаси : Відлуння-Плюс, 2003. – 200 с.

30. Чотирнадцята наукова сесія Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка у Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 12–20 березня 2003 р. / за ред.

В. В. Масненко ; ред. рада : М. П. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Осередок НТШ у Черкасах, 2003. – 108 с.

31. Політологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Іщенко : у власному редагуванні. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2004. – 388 с.

32. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. Вип. 56 / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2004. – 164 с.

33. Практикум з політології : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2004. – 324 с.

34. П'ятнадцята наукова сесія Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка у Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 10–27 березня 2004 р. / за ред. В. В. Масненко ; ред. рада : В. В. Масненко, М. П. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Осередок НТШ у Черкасах, 2004. – 168 с.

35. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. Вип. 65 / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2005. – 141 с.

36. Політологія: питання теорії і методики : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, Ж. В. Деркач ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2006. – 320 с.

37. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. Вип. 82. / голов. редкол. : І. Кукурудза (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2006. – 168 с.

38. Шістнадцята наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка у Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 12–31 берез. 2005 р. / ред. рада : В. Т. Поліщук, В. В. Масненко, М. П. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Осередок НТШ у Черкасах, 2006. – 156 с.

39. Політологія : навч. посіб. / М. П. Іщенко, П. І. Гаман, О. М. Іщенко ; за ред. М. П. Іщенка. – 2-е вид., допов. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2007. – 388 с.

40. Політологія : навч.-метод. комплекс / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко, М. О. Титарчук ; за ред. М. П. Іщенка. – Черкаси : Брама-Україна, 2007. – 198 с.

41. Сімнадцята наукова сесія Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка у Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 14–24 березня 2006 р. / ред. рада: д-р іст. наук, проф. В. В. Масненко (відп. ред.), д-р філос. наук, проф. М. П. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Осередок НТШ у Черкасах, 2007. – 216 с.

42. Політологічні аспекти державного управління і місцевого самоврядування : робоча програма дисципліни для магістрів денної та заочної форм навчання спец. 8.150101 Державна служба / за ред. проф. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 44 с.

43. Вісімнадцята наукова сесія Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка у Черкасах : матеріали доп. на засіданнях секцій і комісій, 5–27 березня 2007 р. / ред. рада: д-р іст. наук, проф. В. В. Масненко (відп. ред.), д-р філос. наук, проф. М. П. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Осередок НТШ у Черкасах, 2008. – 248 с.

44. Політологічні аспекти державного управління і місцевого самоврядування : навч. програма дисципліни для магістрів денної та заочної форм навчання спец. 8.150101 Державна служба / за ред. проф. М. П. Іщенко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 32 с.

45. Культурологія : навч. посіб. (для денної, заочної, екстернатної та дистанційної форм навчання) / М. П. Іщенко, П. І. Гаман, О. М. Іщенко, А. О. Овчаренко ; за ред. проф., д-ра філос. наук М. П. Іщенко. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 292 с.

46. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. Вип. 170 / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2009. – 168 с.

47. Державна служба : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, П. І. Гаман, В. І. Шарий ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – 148 с.

48. Правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування : навч. програма / М. П. Іщенко, Б. М. Гук ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – 35 с.

49. Підготовка державних службовців у контексті адаптації до європейських стандартів : зб. № 1 матеріалів наук.-практ. семінару, 14 травня 2009 р. / за ред. проф. М. П. Іщенко. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – 108 с.

50. Правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування : робоча програма / М. П. Іщенко, Б. М. Гук ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – 32 с.

51. Психологія управління : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, В. І. Шарий ; ред. М. П. Іщенко. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. – 236 с.

52. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. Вип. 190. / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2010. – 138 с.

53. Філософія науки: питання теорії і методології : навч. посіб. / М. П. Іщенко, І. І. Руденко ; за ред. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенко. – К. : УБС НБУ, 2010. – 442 с.

54. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2011. – Вип. 200. – 104 с.

55. Політико-правові і соціально-моральні фактори розвитку державної служби та запобігання корупції в Україні : зб. № 2 матеріалів наук.-практ. семінару, 25 березня 2010 р. / за ред. проф. М. П. Іщенко. – Черкаси : [б.в.], 2010. – 206 с.

56. Соціальна і гуманітарна політика : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, А. О. Овчаренко, Я. В. Подолян ; за ред. проф. М. П. Іщенко. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. – 400 с.

57. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2011. – Вип. 210. – 132 с.

58. Основи демократії : навч.-метод. посіб. для студ. і слухачів магістратури держ. служби / за ред. проф. М. П. Іщенко.

– 2-е вид., допов. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. – 232 с.

59. Модернізація інститутів державної служби і служби в органах місцевого самоврядування відповідно до політичної та адміністративної реформ в Україні : зб. № 3 матеріалів щорічного наук.-практ. семінару, 30 березня 2011 р. / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси, 2011. – 332 с.

60. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2012. – № 11 (224). – 152 с.

61. Пріоритети і напрямки оптимізації законодавчої бази діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування : зб. № 4 матеріалів щорічного наук.-практ. семінару, 28 квітня 2012 р. / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси, 2012. – 330 с.

62. Соціально-політична енциклопедія : наук. вид. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко ; за ред. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ІнтролігаТОР, 2012. – 636 с.

63. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси, 2012. – № 31 (244). – 152 с.

64. Вища освіта України і Болонський процес : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, А. О. Овчаренко, В. П. Ткаченко ; за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 360 с.

65. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси, 2013. – № 11 (264). – 152 с.

66. Методика і методологія виконання курсових, магістерських, навчально-методичних і наукових робіт : навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко, Л. Я. Самойленко ; за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. – 520 с.

67. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І.

Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси, 2013. – № 31 (284). – 142 с.

68. Людина у Всесвіті і світовій цивілізації : монографія / М. П. Іщенко, І. І. Руденко ; за ред. д-ра філос. наук, проф. М. П. Іщенка. – К. : УБС НБУ, 2013. – 458 с.

69. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси, 2014. – № 11 (304). – 151 с.

70. Інноваційні технології в оптимізації систем державного управління і місцевого самоврядування в Україні : зб. № 5 матеріалів щорічного наук.-практ. семінару, 9 квітня 2013 р. / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : [б.в.], 2013. – 218 с.

71. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси, 2014. – № 31 (324). – 100 с.

72. Трансформування державної служби і державного управління та їх адаптація до європейських стандартів : зб. № 6 матеріалів щорічного наук.-практ. семінару, 16 квітня 2014 р. / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : [б.в.], 2014. – 198 с.

73. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія. / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси, 2015. – № 11 (344). – 104 с.

74. Особливості становлення системи державного управління і місцевого самоврядування в контексті членства України в Європейському Союзі : зб. № 7 матеріалів щорічного наук.-практ. семінару, 25 квітня 2015 р. / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ІнтролігаТОР, 2015. – 188 с.

75. Вісник Черкаського університету : наук. журн. Серія Філософія / голов. редкол. : д-р пед. наук, проф. А. І. Кузьмінський (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. серії : д-р філос. наук, проф. М. Іщенко [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2015. – № 31 (364). – 125 с.

76. Актуальні проблеми вдосконалення публічного управління та адміністрування : зб. № 8 матеріалів щорічного наук.-практ. семінару, 22 квітня 2016 р. / за ред. проф. М. П. Іщенка. – Черкаси : ІнтролігаТОР, 2016. – 204 с.

Х.

ВИДАННЯ ЗА РЕЦЕНЗУВАННЯМ М. П. ІЩЕНКА

1. Голоскок Е. А. Господарське право : навчальна програма / Е. А. Голоскок. – Черкаси : РВВ ЧДУ, 2000. – 12 с.
2. Голоскок Е. А. Господарське право : робоча програма / Е. А. Голоскок. – Черкаси : РВВ ЧДУ, 2000. – 12 с.
3. Голоскок Е. А. Правознавство : навчальна програма / Е. А. Голоскок. – Черкаси : РВВ ЧДУ, 2000. – 26 с.
4. Деркач Ж. В. Основи соціальної філософії : навч. посіб. / Ж. В. Деркач. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2005. – 130 с.
5. Дмитренко М. Й. Ділове спілкування: норми, принципи, стратегії : монографія / М. Й. Дмитренко. – Черкаси : Брама-Україна, 2009. – 120 с.
6. Дробінка І. Г. Політологія : навч. посіб. / І. Г. Дробінка, І. Ю. Тищенко, Т. М. Кришталь ; за ред. І. Ю. Тищенка. – 2-е вид., переробл. і допов. – Черкаси : АПБ ім. Героїв Чорнобиля, 2013. – 406 с.
7. Єрмілов Є. П. Політологія. Скорочені тексти лекцій для студентів усіх форм навчання / Є. П. Єрмілов. – Черкаси : Вид-во «Відлуння», 1998. – 104 с.
8. Культурно-освітня сфера українського повоєнного села (1943–1950 рр.). За матеріалами центральних областей України / В. М. Мельниченко, О. Г. Шамрай. – Черкаси : Вертикаль : Кандич С. Г., 2009. – 164 с.
9. Кухта В. Хто є хто в європейській та американській політології? Малий політологічний словник / В. Кухта, А. Романюк, М. Поліщук; відп. ред. В. Кухта. – Л. : Видавець ТзОВ «Кальварія», 1997. – 282 с.
10. Навчальна програма з дисципліни «Основи навчальної та наукової діяльності» / уклад.: І. І. Руденко, О. В. Філіповський, О. В. Хаустова ; рец. : М. П. Іщенко. – К. : УБС НБУ, 2008. – 12 с.
11. Українська національна ідея та процес державотворення в Україні : наук. вид. / А. Фартушний, О. Гринів, М. Іщенко [та ін.] ; наук. рец.: д-р філос. наук, проф. Н. Горбач, д-р іст. наук, проф. С. Паливода, д-р

філос. наук, проф. М. Іщенко. – Л. : Вид-во «СПОЛОМ», 1998. – 138 с.

12. Химиця Н. О. Інформаційна діяльність в органах державної влади та управління : навч. посіб. / Н.О. Химиця. – Л. : Львівська політехніка, 2014. –148 с.
13. Шамрай О. Г. Територіальне управління та місцеве самоврядування як форма організації влади : навч. програма / О. Г. Шамрай. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2011. – 24 с.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК АВТОРІВ ТА СПІВАВТОРІВ*

- Андрущенко В. П. – 102, 129
Бабосов Е. М. – 83, 84
Бакало Р. Г. – 92
Бєглов Б. О. – 175, 182
Богданов В. С. – 65, 77
Босовська Л. О. – 132
Бушин М. І. – 40, 42, 71, 78, 79, 83, 84, 89
Василенко І. – 171
Вауліна О.В. – 90, 112
Галушко М. А. – 112, 122
Гаман П. І. – 167, 173, 183, 186, 191, 204, 212
Гончаренко О. В. – 142
Гоцуляк В. В. – 32, 38
Григорьев В. И. – 38
Гринів О. – 100
Гук Б. М. – 192, 193, 214
Деркач Ж. В. – 161, 162
Жук Т. К. – 90
Жуковська Н. – 134
Загорулько Я. М. – 145
Ідобаєва А.Л. – 144
Іщенко О. М. – 156, 166, 168, 169, 172, 173, 183, 186, 195, 196,
204, 212, 222, 228, 229
Коваленко В. Я. – 11, 21, 90, 93, 94
Коваль В. І. – 89
Крушинський В. Ю. – 89
Лазарчук Ю. В. – 32, 139
Линевич Г.К. – 80
Лиходей В. Г. – 1
Македонська С.О. – 146
Маленко П. В. – 102
Овчаренко А.О. – 186, 213, 230
Острівна Ю.І. – 133
Патрушев В. І. – 14, 16, 17, 20
П'єцух О. – 174, 181

* У покажчику вказано номер позиції хронологіч. покаж., де згадуються персоналії

Подолян Я.В. – 213
Пономарчук Н. Д. – 13
Постригань Г. Ф. – 1
Пятова А. В. – 79
Руденко І. І. – 136, 139, 195, 202, 224, 238, 240, 244, 247, 251,
253, 257
Самойленко Л. Я. – 176, 232, 236, 239, 245, 256
Семеняка Д.М. – 140
Слободяник З.Д. – 141
Титарчук М. О. – 102, 166, 168
Ткаченко В.П. – 230
Фартушний А. А. – 97, 100, 106
Чабан А. Ю. – 25
Шарий В.І. – 191, 205, 206
Шкурдода С. В. – 250
Яковенко І.О. – 143
Яценко В. М. – 139

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- [б. в.] – без видавництва
автореф. – автореферат
АДУ – Академія державного управління при Президентові
України
берез. – березень
бібліогр. – бібліографічний
біобібліогр. – біобібліографічний
верес. – вересень
вид. – видання
вид. від. – видавничий відділ
вип. – випуск
выступ. – выступление
ВКШ – Высшая комсомольская школа
ВНЗ – вищий навчальний заклад
всесоюз. – всесоюзный
всеукр. – всеукраїнський
ГКСРСУ – Государственный комитет по социальному розвитку
села України
голов. – головний
груд. – грудень
дис. – дисертація
довід. – довідник
докл. – доклад
доп. – доповідь
допов. – доповнення
ДПП – Дом политического просвещения
д-р – доктор
жовт. – жовтень
зб. – збірник
ИМ РАН – Институт молодежи Российской Академии наук
ИНИОН АН СССР – Институт научной информации по
общественным наукам Академии наук СССР
ИФ АН СССР – Институт философии Академии наук СССР
ін. – інші
ін-т – інститут
К. – Київ
канд. – кандидат

квіт. – квітень
кн. – книга
конф. – конференція
КПРС – Комуністична партія Радянського Союзу
листоп. – листопад
лют. – лютий
МАУП – Межрегіональна академія управління персоналом
міжнар. – міжнародний
навч. – навчальний
НАН – Національна академія наук
наук. – науковий
науч.-практ. – научно-практический
НИЦ ВКШ – Научно-исследовательский центр Высшей
комсомольской школы
нояб. – ноябрь
НСЖУ – Національна спілка журналістів України
обл. – обласний
общ. ред. – общая редакция
ОК ЛКСМУ – обласний комітет Ленінського комуністичного
союзу молоді України
пед. – педагогічний
показч. – показчик
посіб. – посібник
пр. – праці
практ. – практичний
присвяч. – присвячений
проф. – професор
ред. – редактор
редкол. – редакційна колегія
республ. – республіканський
республ. – республиканский
рец. – рецензія
сб. – збірник
серп. – серпень
січ. – січень
СНД – співдружність незалежних держав
сооб. – сообщения
спец. – спеціальність
ст. – статті

т. – том (томи)

та ін. – та інші

тез. – тези

трав. – травень

УАННП – Українська академія наук національного прогресу

УБС НБУ – Університет банківської справи Національного банку
України

УкрНИИНТИ – Украинский научно-исследовательский институт
научно-технической информации

ун-т – університет

упоряд. – упорядник(и)

февр. – февраль

ч. – частина

ЧГПІ – Черкасский государственный педагогический институт

ЧДПІ – Черкаський державний педагогічний інститут

черв. – червень

янів. – январь

ЗМІСТ

Від укладачів.....	4
<i>Голіш Г. М.</i> Феномен професора М. Іщенка в житті і науці...6	
<i>Конверський А. Є.</i> Творчий шлях Іщенка Миколи Павловича.....	12
Основні дати життя і діяльності.....	20
I. Матеріали про М. П. Іщенка.....	26
II. <i>Богданов В. С.</i> Наукова школа філософії гуманізму і демократії професора М. П. Іщенка.....	29
III. Основні курси, які викладаються вченим.....	45
IV. Наукове керівництво.....	46
V. Хронологічний покажчик друкованих праць.....	47
VI. Автореферати дисертацій, захищених при опонуванні М Іщенка.....	82
VII. Відгуки М. Іщенка на автореферати захищених дисертацій.....	83
VIII. Доповіді і виступи.....	87
IX. Видання за редакцією М. П. Іщенка.....	99
X. Видання за рецензуванням М. П. Іщенка.....	107
Іменний покажчик авторів та співавторів.....	109
Список умовних скорочень.....	111

Для нотаток

Науково-довідкове видання

**ІЩЕНКО
МИКОЛА ПАВЛОВИЧ**
доктор філософських наук, професор

Біобібліографічний покажчик

Укладачі:

спеціаліст з комп'ютерних технологій

Т. І. Іщенко

канд. іст. наук., доцент, вчений секретар наукової бібліотеки
ім. М. Максимовича

В. О. Кірєєва

канд. іст. наук., доцент, вчений секретар наукової бібліотеки
ім. М. Максимовича

Л. Г. Лисиця

Відповідальний за випуск:

канд. іст. наук., доцент, директор наукової бібліотеки
ім. М. Максимовича

Г. М. Голиш

Бібліограф-коректор: *Л. Б. Сапсай*

Коректор: *Н. І. Блажко*

Комп'ютерне верстання, дизайн: *Т. І. Іщенко*

Підписано до друку 11.08.2016 р.

Формат 60×84/32. Папір офсет. Друк офсет. Гарнітура Times New Roman.

Умовн. друк. арк. 4,8. Обл. вид. арк. 4,2.

Замовлення № 124. Тираж 300 прим.

**Бізнес інноваційний центр Черкаського національного університету
ім. Богдана Хмельницького.**

18000, Україна, м. Черкаси, бульвар Шевченка, 205.

тел.: (0472) 32-93-05

Свідоцтво про внесення до державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3427 від 17.03.2009 р.